

Perspectiefnota 2010 – 2013

Gemeente Leiden

Gemeente Leiden
Concernstaf
Middelen & Control
Stadhuisplein 1
Postbus 9100
2300 PC Leiden
www.leiden.nl/perspectiefnota

juni 2009

Inhoudsopgave

		Bladzijde
I	Inleiding	
	1 De perspectiefnota 2010-2013	5
II	Financieel meerjarenbeeld	7
	1 Bestuursakkoord Kabinet en VNG d.d. 17 april 2009	7
	2 Gevolgen voor de begroting 2009	7
	3 Rekening 2008	11
	4 Begroting 2009	11
	5 Ontwikkeling financiële positie 2010-2013	12
	6 Het Grotestedenbeleid voor Leiden vanaf 2010	13
III	Besluitpunten Gemeenteraad	17
	1 Mee- en tegenvallers	17
	2 Uitgangspunten meerjarenbegroting 2010-2013	30
	3 Invulling herijking subsidiebeleid	31
	4 Incidentele maatregelen 2009	35
	5 Overzicht financiële ontwikkelingen per programma	35
Bijlage 1	Totaaloverzicht financiële ontwikkelingen	36

I Inleiding

1. De perspectiefnota 2010-2013

'Leiden, Stad van Ontdekkingen' is het motto voor de ontwikkeling van onze gemeente. In het coalitieakkoord van december 2007 is dit vertaald in ambities voor de centrumfunctie en de bereikbaarheid van onze stad. Daarnaast willen we voor iedereen een aantrekkelijke gemeente zijn om te wonen en te verblijven. Tegelijkertijd willen we iedereen stimuleren actief te zijn, hetzij in de vorm van opleiding of betaald werk, hetzij in de vorm van vrijwilligerswerk of ontspanning. Ook in deze moeilijke tijden van recessie willen we deze doelen realiseren. We zijn tevreden dat het ons gelukt is om u een Perspectiefnota voor te leggen die het mogelijk maakt door te gaan met het werken aan de verdere ontwikkeling van 'Leiden. Stad van Ontdekkingen' zonder dat we onverantwoord met financiën omgaan.

Dit perspectief konden we alleen bereiken door het resultaat van het jaar 2008 in te zetten voor de jaren 2010 tot en met 2013. Dat betekent dat er nog een opgave ligt om een structureel sluitende begroting voor het jaar 2013 op te stellen voordat we u in het najaar de ontwerp begroting 2010 presenteren.

Maar de Perspectiefnota 2010-2013 die nu voorligt, maakt een aantal belangrijke zaken mogelijk:

- er zijn middelen om het Programma Binnenstad deugdelijk te organiseren;
- we compenseren, zij het alleen gedurende de jaren waar deze Perspectiefnota betrekking op heeft, de wegvallende budgetten uit het Grotestedenbeleid voor de beleidsterreinen economie en monumenten;
- de afgesproken vermindering van afdracht uit het Parkeerfonds aan de algemene middelen is verwerkt;
- de komende jaren zetten we in op handhavingstaken, met name in de Binnenstad;
- de restauratie van De Burcht kan worden voltooid;
- de brug bij Poelgeest kan worden gebouwd;
- voor de IJshal is een extra subsidie waarmee we bijdragen aan een overbrugging voor de komende jaren.

Dit alles tegen de achtergrond dat het reëel is te verwachten dat we extra uitgaven zullen maken voor uitkeringen op grond van de Wet Werk en Bijstand. Ook daarvoor zijn budgetten opgenomen in deze Perspectiefnota.

Een tweede tegenvaller die verwerkt is in deze Perspectiefnota, is de daling van de uitkering uit het Gemeentefonds. Tussen VNG en Kabinet is een zogenaamd Bestuursakkoord afgesloten. Hoewel dit akkoord wordt gepresenteerd als een nul-lijn, betekent het voor de gemeente Leiden dat we de komende jaren € 2 tot € 3 miljoen per jaar minder te besteden hebben.

Als uitgangspunt voor deze Perspectiefnota is gehanteerd dat de lokale lasten niet meer dan trendmatig mogen stijgen. Dat is een afspraak waarvan we niet wilden afwijken, zeker niet in deze tijden van recessie.

II Financieel meerjarenbeeld

1. Bestuursakkoord Kabinet en VNG d.d. 17 april 2009

Het akkoord geeft financiële zekerheid over de ontwikkeling van de algemene uitkering. De ontwikkeling van de algemene uitkering fluctueert normaal gesproken in de loop van een begrotingsjaar behoorlijk. Die fluctuatie is het directe gevolg van de normeringsystematiek waarbij het gemeentefonds in gelijke mate toe of afneemt met de rijksuitgaven. “Samen de trap op en af”.

In het akkoord 2009 – 2011 wordt deze systematiek buiten werking gesteld.

Eenvoudig gezegd wordt de algemene uitkering tot en met 2011 bevroren op het niveau van 2009. Gemeenten verkrijgen hiermee financiële zekerheid tot en met 2011. Wat er daarna gebeurt, is zeer onzeker.

Hoofdpunten uit het akkoord zijn:

- Gemeenten ontvangen in 2009 het reële accres zoals dat bekend is gemaakt in de September-circulaire 2008 (4,54%). Het bijbehorende nominale accrespercentage bedraagt 5,88% (sep circ. was 8,28%) en dit betekent een accres van € 866 miljoen. (prijscompensatie wordt verlaagd van 3,58% naar 1,34%)
- Voor de jaren 2010 en 2011 wordt het reële accres op 0% gesteld, de bijbehorende nominale accres bedragen respectievelijk € 75 miljoen en € 74 miljoen. Het nominale accres voor de jaren 2009-2011 ligt daarmee vast.
- Er wordt voor de periode 2009-2011 niet meer gewerkt met een behoedzaamheidsreserve, en er zal over 2009-2011 geen nacalculatie plaatsvinden. De afschaffing van de behoedzaamheidsreserve zal per juni 2009 in de bevoorschotting worden verwerkt.

2. Gevolgen voor de begroting 2009

In de begroting is uitgegaan van een accres in de algemene uitkering van rond de 6,5 procent en een uitkering van de Behoedzaamheidsreserve van 55%. In de gemeentefondscirculaire van september 2008 was uitgegaan van een accres van 8,5 procent. In het bestuursaccres tussen kabinet en VNG is het accres verlaagd tot 5,88 procent en wordt de Behoedzaamheidsreserve geheel geschrapt. Deze beide ontwikkelingen resulteren in een financieel nadeel van € 2 miljoen in 2009.

Hiertegenover staat dat verwacht mag worden dat het volledige beschikbare bedrag aan prijscompensatie van netto € 7,5 miljoen in de begroting niet volledig nodig is voor indexering van lonen en prijzen. De VNG meldt hierover dat de verwachting over de ontwikkeling van lonen en prijzen fors naar beneden toe is bijgesteld.

Het bevriezen van de algemene uitkering op het niveau van 2009 resulteert de komende jaren in een financieel nadeel van € 2 miljoen in 2010 en € 3 miljoen in 2011.

De ontwikkeling van de algemene uitkering vanaf 2012 is zeer onzeker. Voor deze periode gaan VNG en Kabinet een nieuw akkoord afsluiten.

De inhoud van het akkoord is uiteraard sterk afhankelijk van de economische ontwikkelingen. Het maken van een raming voor 2012 en verder is dus niet eenvoudig. Voorlopig volstaan wij met het doortrekken van de afspraken voor 2009 – 2011 naar 2012 en verder.

Dit resulteert in een financieel nadeel van € 2,5 miljoen in 2012 en € 2,5 miljoen in 2013.

Bovenstaande ramingen gaan ervan uit dat er geen indexering van lonen en prijzen plaatsvindt.

Verder gaat het hier om voorlopige berekeningen. Na ontvangst van de meicirculaire kunnen wij een meer betrouwbare berekening maken.

Overige ontwikkelingen

Taakmutaties

Het kabinet kondigt taakmutaties bij voorkeur aan in de meicirculaire. Op het moment van vaststellen van de perspectiefnota (27-5-09) is de meicirculaire nog niet verschenen.

De taakmutaties worden verwerkt in de Programmabegroting 2010 – 2013.

Hoeveelheidsverschillen

Daling van het aantal inwoners zorgt voor tegenvallers van € 140.000 in 2010 tot € 160.000 in 2013. De ontwikkeling van het aantal woningen en bedrijven wordt nog nader in kaart gebracht en komt bij de begroting aan de orde.

Toename van het aantal leerlingen op de Leo Kannerschool voor speciaal onderwijs leidt tot een hogere algemene uitkering. De hogere uitkering wordt ingezet voor dekking van de extra kosten voor de Leo Kannerschool.

Stand van zaken Stelposten Concern

De stelposten Concern voor 2010 zullen bij de opstelling van de begroting op de betreffende programma's en paragrafen worden ingevuld. Het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland heeft deze aanwijzing gegeven bij goedkeuring van de Begroting 2009

Tabel 1: Stand van zaken Stelposten concern (per 20-5-2009)

bedragen x € 1.000

LASTEN	2009	2010	2011	2012	2013
1. Stelpost energie	400	400	400	400	400
2. RvNB - Indexatie salarissen	-	600	1.200	1.800	2.400
3. Inkoopscan	15	15	15	15	15
4. CUP stelpost kwaliteit openbare ruimte	300				
Totaal lasten	715	1.015	1.615	2.215	2.815
BATEN	2009	2010	2011	2012	2013
5. Stelpost kapitaallasten			511	1.504	1.504
6. Stelpost inkoop	241	241	241	241	241
7. T&E Telefonie	24	24	24	24	24
8. T&E Financiële functies	342	342	342	342	342
9. T&E SSC algemeen	225	225	225	225	225
10. T&E Concentratie communicatie	50	50	50	50	50
11. RvNB Fitness taakstelling	50	50	50	50	50
12. RvNB Huisvestingskosten	300	600	900	900	900
13. RvNB ICT concentratie techn.applicatie beheer	50	50	50	50	50
14. RvNB Regie	575	725	1.075	1.075	1.075
15. PN Efficiencywinst verbetering processen		1.000	2.000	3.000	3.000
16. PN Herijken subsidiebeleid	179	488	728	962	962
17. Efficiencywinst Ketensamenwerking werk en inkomen	252	459	614	644	644
Totaal baten	2.288	4.254	6.810	9.076	9.076
SALDO STELPOSTEN	1.573	3.239	5.195	6.852	6.252
	N	N	N	N	N

Toelichting tabel 1

RvNB staat voor Ruimte voor Nieuw Beleid

T&E staat voor Taken en Efficiëntie

PN staat voor Perspectiefnota

Lasten

1. Stelpost energie

In de autonome ontwikkelingen is een structurele toename van de energielasten meegenomen als gevolg van de prijsontwikkeling 2007/2008 volgens het huidige contract. De toegepaste indexering omvat o.a. de prijsontwikkeling voor energie maar de stijging is zodanig dat die onderdelen die een meer dan gemiddeld energieverbruik kennen worden gecompenseerd voor de extra energiekosten. Het gemeentebreed beschikbare bedrag zal in het kader van de werkbegroting worden verdeeld over de relevante budgetten.

2. Indexatie salarissen

In de evaluatie van de indexeringssystematiek is gebleken dat deze bijstelling behoeft. Gebleken is dat voor de loonontwikkeling onvoldoende compensatie wordt geboden in de algemene uitkering. Met ingang van de begroting 2008 is een nieuwe werkwijze doorgevoerd. Afwijkingen tussen de bij begroting gehanteerde loonontwikkeling en de werkelijke loonontwikkeling in het jaar x-2 (waarbij x het begrotingsjaar is) worden in de loonontwikkeling van het begrotingsjaar, dus achteraf in de budgetten gecompenseerd. Uw Raad heeft deze wijziging in het voorjaar vastgesteld. In het meerjarenbeeld is als gevolg van de nieuwe systematiek een jaarlijks structureel bedrag opgenomen van € 600.000. Afsproken is dat deze systematiek na drie jaar zal worden geëvalueerd. Dit is te meer noodzakelijk nu het Rijk voor 2010 aankondigt op loon- en prijscompensatie in de algemene uitkering te bezuinigen.

3. Inkoopscan

In de operatie 'Ruimte voor Nieuw Beleid' is een taakstelling op de centrale inkoop opgenomen. Deze taakstelling is een nettobedrag. Voor het samenstellen van een jaarlijkse inkoopscan is in 2007 een éénmalige investering (aanschaf software en opleiding) gedaan. De daarmee samenhangende jaarlijkse kosten bedragen € 15.000 waarmee de netto taakstelling is verhoogd.

4. CUP Stelpost kwaliteit openbare ruimte

In het college uitvoeringsprogramma is € 300.000 gereserveerd voor verbetering van de kwaliteit in de openbare ruimte

Baten

5. Stelpost onderuitputting kapitaallasten

Deze stelpost geeft een inschatting van de onderuitputting voor kapitaallasten als gevolg van de vermoedelijke realisatie van investeringen zoals deze in het investeringsprogramma (IP) zijn opgenomen. In de operatie Ruimte voor Nieuw Beleid is een verlenging van de planperiode voor het IP afgesproken. De uitwerking van dat voornemen volgt later. De verhoogde stelpost voor de onderuitputting van kapitaallasten is bij de samenstelling van het IP bij deze begroting nagenoeg geheel ingevuld door bijstelling van de planning. Dat betekent een meer realistische planning met een relatief lage stelpost.

6. Stelpost inkoop

In 'Ruimte voor Nieuw Beleid' is een netto taakstelling voor de centrale inkoop opgenomen. Naast de kosten voor de inkoopscan is met deze taakstelling een eerder gerealiseerd inkoopvoordeel welke uitging boven de taakstelling uit de 'Taken en Efficiency-operatie' verrekend. Met de voorbereiding voor de invulling van de nieuwe taakstelling is inmiddels een aanvang gemaakt.

7 t/m 10 Efficiency-operatie

De genoemde onderdelen van de efficiency-operatie moeten nog worden gerealiseerd. De taakstelling op financiële functies en SSC maken deel uit van Anders Werken en worden bij de start van de nieuwe organisatie per 1 januari 2008 ingevuld.

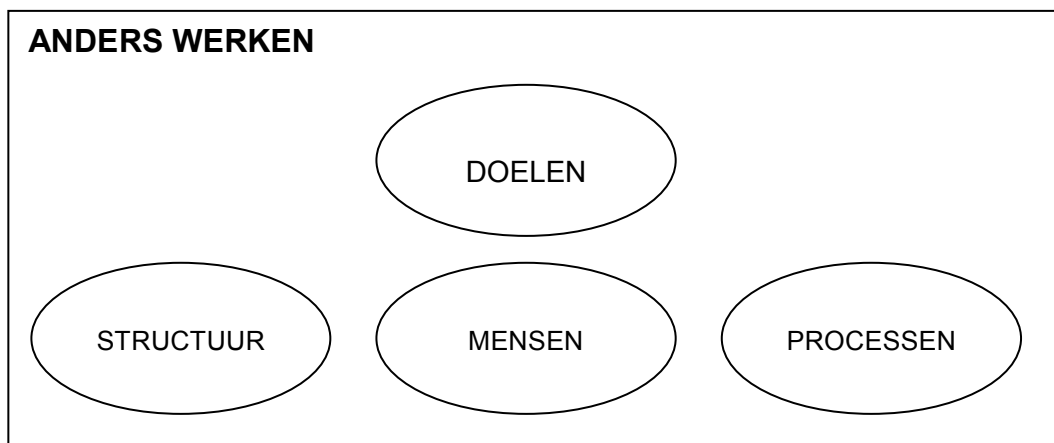
11 t/m 14 Ruimte voor Nieuw Beleid

Op dit product zijn vier nog niet specifiek toe te wijzen taakstellingen opgenomen. De verlaging van de stelpost voor regie van € 300.000 voor 2008 welke voorafgaand aan de behandeling van het raadsvoorstel Ruimte voor Nieuw Beleid was doorgevoerd, is bij de begroting structureel verwerkt.

15. Efficiencywinsten na verbetering processen (perspectiefnota 2009 - 2012)

Om de vijf bekende doelstellingen van de 'anders werken' te bereiken zijn veranderingen nodig op de volgende gebieden:

- de structuur van de organisatie
- cultuur, houding en gedrag van de medewerkers
- de inrichting van de werkprocessen.

Er is tot nu toe veel aandacht besteed aan de eerste twee gebieden. We komen geleidelijk in het stadium om de processen aan te pakken. De verwachting is, dat hiermee zowel kwaliteitsverbetering als efficiencywinst kan worden bereikt. Bovendien zijn transparante en gestroomlijnde processen beter aan te sturen en flexibeler aan te passen aan veranderende omgevingseisen.

16. Herijken subsidiebeleid (perspectiefnota 2009 - 2012)

Het subsidiebeleid herijken. Er wordt overgegaan van structurele instandhoudingssubsidies naar incidentele projectsubsidies. De omvang en de aard van de subsidierelaties worden heroverwogen. De totale subsidiestroom is circa € 36 miljoen per jaar. Uitgaande van bijvoorbeeld cumulatief 1,5% per jaar bezuiniging op de subsidiestroom tot voorlopig 75% van deze som levert per jaar de bezuinigingen op tot de aangegeven bedragen.

De voorgestelde 1,5% is ongeveer het gemiddelde van de jaarlijkse loon- en prijscorrectie. Deze correctie blijft gehandhaafd maar in deze opzet wordt de dekking gevonden binnen het totaal van de subsidiestroom.

17. Efficiencywinst Ketensamenwerking werk en inkomen

Tabel 2. Overzicht stand van zaken reserve voorziene investeringen

bedragen x € 1.000

		2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stand per 1-1		0	4.887	8.285	14.889	16.451	2.951
Storting		4.887	8.320	6.604	1.562	0	0
Bijdrage Willem de Zwijgerlaan	RV 090039		-3.700				
Bijdrage de Nobel en RGL	RV 090039		-1.221				
Progr. Bereikbaarheid, RijnGouwelijn	RV 080120					-	
Stand 31-12		4.887	8.285	14.889	16.451	2.951	2.951

Afgesproken was de bijdrages aan de Willem de Zwijgerlaan, de Nobel en RGL na het nemen van het uitvoeringsbesluit terug te storten in de reserve voorziene investeringen.

3 Rekening 2008

De rekening 2008 sluit met een positief saldo van € 6.007.000. Dit overschot is vooruitlopend op de bestemming van dit resultaat gestort in de concernreserve. Het streefniveau van de concernreserve voor het weerstandsvermogen voor de gemeente is op basis van de risico-inventarisatie vastgesteld op € 10 miljoen. Er resteert dan een vrije ruimte in de concernreserve van afgerond € 9,8 miljoen. Voor de onderbouwing van dit bedrag wordt verwezen naar het raadsvoorstel bestemming vrije ruimte concernreserve 2009 dat in aansluiting op de jaarrekening 2008 is aangeboden. De hoofdlijnen van dit bestemmingsvoorstel zijn als volgt:

Tabel 3: vrije ruimte concernreserve

Bestemming concernreserve 2008	x € 1 mln
Vrije ruimte concernreserve	18,755
Geoordeelde bedragen in de concernreserve	-11,053
Voorgestelde stortingen in bestemmingsreserves	-3,790
Voorgestelde onttrekkingen aan bestemmingsreserves	9,653
Overheveling van niet besteed budget van 2008 naar 2009	-3,747
Totaal resterende vrije ruimte in de concernreserve	9,818

Deze resterende vrije ruimte van 9,8 miljoen wordt in deze perspectiefnota voorlopig ingezet voor het afdekking van incidentele tekorten in de meerjarenraming. Hiervoor wordt verder verwezen naar paragraaf 5 van dit hoofdstuk 'Ontwikkeling financiële positie 2010 – 2013'.

4. Begroting 2009

Deze perspectiefnota is het resultaat van de inventarisatie van mee- en tegenvallers en nieuwe ontwikkelingen. Door nieuwe ontwikkelingen, waaronder de financiële consequenties van het VNG akkoord en de wegvallende GSB gelden zijn incidentele middelen ingezet vanaf 2010 en zijn heroverwegingen noodzakelijk om te komen tot een sluitende meerjarenraming vanaf 2010. Een deel van deze inventarisatie heeft ook effect op de begroting 2009. De begrotingswijziging over 2009 wordt betrokken bij de tussentijdse rapportage over 2009.

5. Ontwikkeling financiële positie 2010-2013

Wij kunnen u naar de situatie van juni 2009 geen sluitend financieel perspectief 2010 – 2013 bieden. Daarvoor waren de tegenvallers en de problemen die we wilden oplossen te groot. We lossen de incidentele tekorten 2010-2013 op door het inzetten van het vrije deel van de concernreserve van in totaal € 2.286.000. Het restant van het vrije deel van de concernreserve zetten we in om de gevolgen van het wegvallen van de GSB-gelden voor de programma's 3 en 8 op te vangen en voor een aantal zaken zoals programma Binnenstad, handhaving, het opvangen van de aflopende bijdrage van het parkeerbonds aan de algemene middelen, dierenverzorgers, Lakenhal en de subsidie Stichting IJshal. Ook de geraamde onderuitputting op de kapitaallasten over de jaren 2010, 2011 en 2012 zetten we in om deze uitgaven mogelijk te maken.

De perspectiefnota is kaderstellend voor de begroting. De in deze nota aangereikte kaders bieden voldoende basis voor verdere uitwerking van de programma's in de begroting 2010. De nog te verwerken informatie is vooral financieel en minder beleidsmatig van aard en zal alleen effect hebben op het financiële meerjarenresultaat.

Tegelijk met de perspectiefnota wordt het PRIL, het meerjarenperspectief gepresenteerd. Het bestaande investeringsplan is doorgerekend. De kapitaallasten van de investeringen zijn vanuit de actuele projectplanningen doorgerekend voor de jaren 2010 – 2013. Hiermee maken de geactualiseerde kapitaallasten onderdeel uit van deze perspectiefnota. Bij de besluitvorming van de begroting 2010 worden ook de aanmeldingen in het meerjareninvesteringsplan met jaarschijf 2013 betrokken. De financiële consequenties van deze aanmeldingen volgen voor het eerst in 2014.

De volgende mutaties met aanzienlijke financiële voor- en nadelige consequenties, vragen bij het opstellen van de begroting 2010 nog om nadere aandacht:

- effecten actualisatie areaalontwikkelingen woningen en bedrijvensvoorraad
- ontwikkeling aantal inwoners
- volledigheid verwerking effecten jaarrekening
- actualisatie stelposten in de meerjarenraming
- maatregelen van in totaal minimaal € 2.174.000 voor een structureel meerjarenbeeld vanaf 2013.

De meerjarenraming t/m 2013 naar de stand van juni 2009 is als volgt:

Tabel 4: ontwikkeling financiële positie t/m 2013

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2010	2011	2012	2013
Mee- en tegenvallers	3.309	3.251	2.730	2.180
Nadeel op algemene uitkering	2.000	3.000	2.500	2.500
Loonbijstelling	-400	-400	-400	-400
Prijsbijstelling	-811	-811	-811	-811
Onderuitputting kapitaallasten grote investeringen	-2.984	-3.347	-2.196	0
Te dekken tekort	1.114	1.693	1.823	3.469
Incidentele dekking uit vrije deel concernreserve	-1.114	-1.693	-1.823	-3.469
Totaal	0	0	0	0

Volgens de tabel is er geen structureel sluitende begroting. Van het tekort van € 3,469 miljoen in 2013 is € 2,174 structureel waarvoor dus incidenteel dekking wordt gevonden in de aanwending van het vrije deel van de concernreserve. Dit tekort wordt met name veroorzaakt door het wegvallen van GSB gelden in programma 3 en programma 8 en de nadelige consequenties voor Gemeente Leiden van het VNG akkoord, waarbij de algemene uitkering op het niveau van 2009 wordt bevroren. Dit levert een nadeel op van 2 tot 3 miljoen euro. Voor de begroting komen we met een pakket maatregelen om het structurele tekort van € 2,174 miljoen in te vullen.

6. Het Grotestedenbeleid voor Leiden vanaf 2010

Inleiding

Dit hoofdstuk van de Perspectiefnota gaat over de verwachte inkomsten en uitgaven in het kader van het Grotestedenbeleid in 2010 en volgende jaren. In dit hoofdstuk worden de hoofdlijnen voor de toekomst van het stedenbeleid vanaf 2010 en de financiële consequenties ervan voor Leiden in beeld gebracht.

Het nieuwe stedenbeleid kan enerzijds getypeerd worden als continuering van het huidige beleid voor de steden, anderzijds worden onmiskenbaar veranderingen in aard en omvang van budgetten voorzien voor 2010 en verder.

De financiële consequenties zijn tevens separaat op programmaniveau ingebracht in deze Perspectiefnota, waardoor de samenhang van voorstellen binnen een programma gewaarborgd blijft.

Meerjarenontwikkelingsprogramma GSB III 2005-2009

Op 11 maart 2005 sloot Leiden op basis van zijn MOP een maatwerkconvenant met het Rijk. Leiden is vanaf 1996 'toegelaten' tot de huidige groep van 31 steden in Nederland, die rechtsreeks afspraken maken met de rijksoverheid over de integrale aanpak van stedelijke problematiek.

Per Brede Doeluitkering (BDU's: fysiek, sociaal en economie) kan de stad middelen ten behoeve van het realiseren van eigen outputdoelstellingen aanwenden. Na vijf jaar wordt verantwoording over de prestaties afgelegd en jaarlijks over de besteding van middelen middels het systeem van Single Information Single Audit.

In de uitvoering van doelstellingen is een brede programmatische aanpak in de steden aan de orde, die bij voorkeur via de indicatoren geborgd is in de Programmabegroting.

Ontwikkeling Stedenbeleid

In het Coalitieakkoord van de huidige regering Balkenende is afgesproken het grotestedenbeleid ook na 2009 te continueren. In een brief aan de Tweede Kamer van 24 oktober 2008 heeft voormalig Minister Vogelaar de contouren van dit nieuwe stedenbeleid geschetst. De hoofdlijnen uit de contourenbrief gaan vergezeld van budgettaire consequenties voor de steden, die uiterlijk hun beslag zouden moeten krijgen in de Rijksbegroting 2010. Daarvóór wordt concrete financiële informatie verwacht in de meicirculaire en in een brief van het ministerie van WWI aan de betrokken steden, toegezegd voor dit voorjaar.

De voor deze Perspectiefnota relevante gegevens, zoals hieronder gepresenteerd, zijn gebaseerd op de informatie, zoals die tot nu toe bekend is vanuit diverse betrokken ministeries (WWI, VWS, OC&W, etc.) en dienen dus met het voorbehoud van definitieve gegevens in de meicirculaire en de rijksbegroting gelezen te worden.

Het toekomstig stedenbeleid vanaf 2010 ziet er samengevat als volgt uit:

- **economie:** geen budget meer voor stedenbeleid voor de 31 steden van het huidige GSB. Voor Leiden gaat het om het verlies van een bedrag van € 2.418.000,- totaal voor vijf jaar;
- **sociaal:** omvorming van de pijler naar decentralisatiebudgetten. De budgettaire consequenties kunnen per regeling in positieve of negatieve zin voelbaar zijn voor de individuele steden, al naar gelang ontwikkelingen in diverse verdeelsleutels. Het Rijk heeft hier echter geen besparing voor ogen. In Leiden gaat er op dit moment totaal ruim 70 miljoen om in de sociale pijler GSB voor vijf jaar;
- **fysiek:** ook het ISV wordt gedecentraliseerd en wel vanaf 2011. Voorzien wordt een algehele vermindering van het budget met een derde. Daarnaast wordt de verdeelsleutel aangepast, met voor Leiden extra negatieve consequenties. Concreet betekent dit voor Leiden een nu voorziene teruggang van 17,8 miljoen euro naar 11,9 tot 13,3 (twee scenario's) miljoen euro totaal voor de periode 2010-2014.

Decentralisatie

Op 4 juni 2007 zijn in het Bestuursakkoord tussen Rijk en gemeenten een aantal afspraken gemaakt over inhoudelijke dossiers als veiligheid. In opdracht van het Kabinet heeft de Interbestuurlijke Taakgroep Gemeenten (Commissie D'Hondt) deze zogenoemde decentralisatievoorstellen uitgewerkt en advies gegeven over concretisering. In november 2008 heeft het Kabinet hierover een standpunt bepaald. In 2008 is ook de decentralisatie-uitkering (DU) als instrument, namelijk een aanvulling (voorheen ook wel 'balkon' genoemd) op het Gemeentefonds, geïntroduceerd.

Het Kabinet wenst aan een decentralisatie-uitkering prestatieafspraken te koppelen over te bereiken doelen, 'met inachtneming van de kabinetsdoelstelling om de interbestuurlijke lasten met 25% terug te brengen.' Ook is een verantwoording over nader te maken prestatieafspraken voor de DU noodzakelijk. Door de DU is financiële verantwoording aan het rijk niet meer aan de orde. De financiële verantwoording volgt de reguliere budgetcyclus van de gemeente.

Met de decentralisatie-uitkeringen staat het kabinet voor ogen om meerjarige financiële zekerheid te bieden. Daarnaast is het kabinet voornemens te sturen op resultaten. Over de manier waarop de sturing moet plaatsvinden plus aard en omvang van de nieuw te maken prestatieafspraken vindt nog overleg plaats tussen gemeenten en het Rijk.

Uitgangspunt voor de afspraken over de nieuwe decentralisatie-uitkeringen vormt in eerste instantie de periode 2010-2014. Verschil in techniek met de huidige Brede Doeluitkeringen in GSB III is, dat bedragen uitgekeerd via DU's niet hoeven te worden terugbetaald, ingeval het Rijk van oordeel is dat prestaties en/of bestedingen niet voltooid zijn in de onderhavige periode. Wel is de realisatie van prestaties in het kader van een Decentralisatie-uitkering van invloed op toekenning van middelen in de volgende periode; bij onderprestatie zal de betreffende gemeente in de volgende periode, in dit voorbeeld dus vanaf 2015, minder middelen ontvangen. Daarin verschilt de nieuwe DU dus ook van de algemene uitkering en van een specifieke uitkering.

Gevolgen Sociale Pijler GSB: BDU SIV vanaf 2010

De huidige BDU Sociaal, Integraal en Veiligheid uit het GSB wordt omgezet in een vijftal thematische Decentralisatie-uitkeringen:

1. Maatschappelijke Opvang/Verslavingsbeleid/Openbare Geestelijke Gezondheidszorg/Huiselijk Geweld/Vrouwenopvang;
MO/ VB €186 miljoen (VWS) OGGZ €54 miljoen (VWS); en VO €74 miljoen (VWS)
2. Onderwijsachterstandenbeleid (inclusief Voor- en vroegschoolse educatie)
€162 miljoen (OCW)
3. Jeugd en gezin (inclusief Voortijdig Schoolverlaten);
waarvan VSV €22 miljoen (OCW)
4. Veiligheid en Leefbaarheid;
Leefbaarheidsmiddelen €50 miljoen (WWI), voorkomen criminele loopbaan allochtone jongeren (Jus) €5 miljoen en Veiligheid/van Montfransgelden (BZK)
5. Gezond in de stad.
€5 miljoen (VWS)

Het Participatiebudget is reeds in werking getreden en omvat eveneens voormalige GSB-geldstromen Inburgering €178 miljoen (WWI) en volwasseneneducatie 72 miljoen (OCW).

In vergelijking met de beschikbare middelen voor 2009 veranderen in de rijksbegroting de middelen voor:

- Leefbaarheid en veiligheid van €88 miljoen in 2009 naar €93 miljoen in 2010 en €70 miljoen vanaf 2011, daarnaast speelt een verdunningeffect omdat meerdere gemeenten vanaf 2010 in aanmerking komen voor het beschikbare budget;

- Inburgering (binnen het Participatiebudget) van €178 miljoen naar €163 miljoen in 2010;
- Onderwijsachterstanden van €162 miljoen naar €171 miljoen in 2011.

Daarnaast is er een drietal bestaande geldstormen waarover nadere besluitvorming zal plaatsvinden.

Dit zijn:

- Maatschappelijke opvang / Verslavingsbeleid / OGGZ
Er is door Cebeon een nieuwe verdeelsleutel gemaakt die ongunstig uitpakt voor de gemeente Leiden. Het verwachte nadelige effect is op termijn circa € 0,5 miljoen.
- Vrouwenopvang / Huiselijk geweld
Voor een deel staat uitbreiding vast, volgend uit het actieplan Beschermd en Weerbaar. Over een deel van de uitbreiding dient nog nadere besluitvorming plaats te vinden.
- Gezond in de stad €5 miljoen (VWS);
- Voortijdig schoolverlaten €22 miljoen (OCW).

Gevolgen voor Leiden BDU SIV

De beëindiging van de BDU/SIV heeft geen directe nadelige financiële effecten voor de gemeente Leiden. De toename van het aantal deelnemende gemeenten, die verwacht wordt voor verschillende DU's, betekent een verdunning van de totaal beschikbare middelen, maar leidt niet tot een toekomstig tekort in Leiden.

Het aantal gepresenteerde nieuwe doeluitkeringen is het afgelopen jaar een aantal keren veranderd van Rijkswege. De meicirculaire wordt nu afgewacht om de definitieve vertaalslag te kunnen maken van brede doeluitkeringen SIV nu naar decentralisatie-uitkeringen vanaf 2010.

Verder moet opgemerkt worden dat er nog veel onzekerheden zijn over de exacte omvang van de bedragen die in de nieuwe doeluitkeringen zullen worden opgenomen.

Conclusies Perspectiefnota 2010-2013 GSB/BDU SIV

Het te verwachte gedecentraliseerde budget voor de sociale pijler (BDU- SIV) in de voorziene nieuwe decentralisatie-uitkeringen kan blijvend gereserveerd worden voor activiteiten in het sociaal domein, die passen binnen de gemeentelijke prioriteiten. Het uitgangspunt hierbij is dat de decentralisatie-uitkeringen een vergelijkbaar financieel volume kennen als de huidige BDU-SIV.

De daling van het beschikbare budget voor inburgering kan worden opgevangen binnen het werkdeel WWB (participatiebudget).

De stijging van het beschikbaar budget Onderwijsachterstandenbeleid wordt ingezet om een deel van de taakstelling 2010 herijking subsidiebeleid in te vullen.

Eind 2011 wordt door het ministerie van BZK bezien hoe effectief de inzet van middelen op het terrein van veiligheid is geweest en wordt een besluit genomen over hoe verder. Verwacht wordt dat dit zal nopen tot een verdere prioritering van het Veiligheidsbeleid.

Gevolgen Fysieke Pijler GSB: BDU ISV vanaf 2010

In het fysieke domein van GSB wordt de BDU ISV2 wordt omgezet in de DU ISV3.

In verband met de benodigde wetswijzigingen wordt 2010 in ieder geval voor de fysieke pijler een overgangsjaar, waarna in 2011 de DU met bijbehorende prestaties definitief ingevoerd zal zijn.

Voor de DU zullen met het Rijk afspraken gemaakt worden op (slechts) drie hoofdlijnen: vergroting kwaliteit en differentiatie woningvoorraad, verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving en verbetering van een gezonde en duurzame leefomgeving.

Financieel bestaat het ISV(2) uit bijdragen voor de onderdelen Wonen, Cultuurimpuls (afkomstig van OC&W, monumentengelden), Groen, Geluidshinder, Luchtkwaliteit en Bodemsanering. ISV3 zal versmald worden naar drie onderdelen (wonen, geluid en bodem) met als gevolg, dat het totale ISV3-budget sterk zal afnemen. Voorbeeld is het onderdeel 'Wonen', waarvan de totale bijdrage voor alle gemeenten van € 941,7 nu (ISV2) naar € 793 mln. in ISV3 zal teruglopen.

Naast een algehele korting, zal ook de verdeelsleutel van het totaalbudget tussen de steden worden herzien.

In het voor jaar van 2008 is € 320 mln. extra aan rijksgelden beschikbaar gekomen voor de wijkaanpak, inclusief de budgetten voor bewonersinitiatieven en die voor zogenoemde preventiewijken (40+-wijken). Daarentegen zal het budget voor de woningproductie, BLS, jaarlijks met € 93 mln. worden gekort. In totaal was voor de periode 2005-2010 voor ISV en BLS tezamen € 2,1 miljard beschikbaar. Voor de periode 2010-2015 zal dat €1,2 miljard zijn.

Inmiddels zijn voor BLS en ISV extra middelen op grond van het nieuwe Beleidsakkoord bekend geworden, maar de verdeling hiervan is hoogst onzeker. Ook gaat het om middelen die 'naar voren gehaald' zijn vanwege de kredietcrisis.

Gevolgen voor Leiden BDU ISV

De concrete gevolgen voor Leiden vanuit het Beleidsakkoord zijn nog onbekend voor ISV en BLS. De voorlopige verdeelsleutel ISV3 voor Leiden gaat van 1,25% nu naar 1,08% vanaf 2010. Voor de uitwerking zijn op dit moment twee scenario's denkbaar. Het eerste scenario komt uit op een totaalbedrag van € 13,3 mln. voor de periode 2010-2015. Dit betekent een korting van 25,3% ten opzicht van het huidige ISV2-budget. Het tweede scenario komt tot een totaalbedrag van € 11,9 mln. en impliceert een korting van 33%.

Aangezien de middelen ingezet worden op projecten is er hier geen sprake van een structureel tekort op de budgetten. Wel heeft de gemeente uiteindelijk minder middelen beschikbaar om projecten (incidenteel) te voorzien van een financiële impuls. Binnen het nieuwe kader voor ISV 3 met de hoofdlijnen vergroting kwaliteit en differentiatie woningvoorraad, verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving en verbetering van een gezonde en duurzame leefomgeving, kan de gemeente zelf het vernieuwde budget bestemmen.

Gevolgen Economische Pijler GSB: BDU Economie vanaf 2010

De economische pijler bestaat thans uit vier speerpunten: bedrijventerreinen, kenniseconomie, breedband & ICT, bezoekersstad, ondernemingsklimaat & lastendruk.

Per 1 januari 2010 vervalt de BDU Economie. Dat is € 2.418.000,- over een periode van 5 jaar. Jaarlijks is dit € 483.000,-. Van deze middelen worden incidentele maar ook structurele zaken gefinancierd. Besloten is om met financiering van Centrummanagement, LLMS en cofinanciering BS-projecten door te gaan. De financiering van infobank bezoekersstad en lokale en regionale promotie loopt per 1 januari 2010 af.

III Besluitpunten Gemeenteraad

1. Mee- en tegenvallers

Het financiële perspectief voor de komende jaren is niet gemakkelijk. Zo loopt de bijdrage uit het Gemeentefonds fors terug. Tegelijkertijd zijn er een aantal onontkoombare uitgaven waarvoor budgetten moeten worden gereserveerd. De toename van het aantal mensen dat recht heeft op een uitkering is er daar één van.

In het navolgende vindt u per begrotingsprogramma een overzicht van voorstellen om extra budget toe te kennen ten opzichte van de meerjarenbegroting 2009. Sommige van die budgetten worden gedekt doordat er extra inkomsten tegenover staan, hetzij vanuit het Rijk hetzij door verhoging van tarieven. In de eerste categorie vallen bijvoorbeeld lokale klimaatinitiatieven en de lokale omroep. Tot de tweede categorie behoren de investeringen ten behoeve van de elektriciteitsvoorziening op de binnenstadsmarkt en de verhoging van de kosten van de afvalverwerking.

Verschillende budgetten zijn alleen incidenteel toegekend. Voor de komende jaren zijn er voldoende middelen beschikbaar om deze uitgaven te dekken. Het gaat dan onder andere om de organisatie van het programma Binnenstad en om de compensatie van vervallen budgetten uit het Grotestedenbeleid. De incidentele teruggave van de IZA-middelen, als gevolg van de opheffing van deze ziektekostenverzekering voor ambtenaren, worden ingezet voor de verbetering van de competenties van ons personeel door scholing en training.

De belangrijkste dekkingsmiddelen die zijn gekozen, zijn de verbetering van het financieringsresultaat, de verlaging van de loon- en prijscompensatie en verkleining van het tekort bij de DZB. Daarmee resteert nog een tekort in 2013 waarvoor bij de ontwerp Begroting 2010 een voorstel zal worden gedaan.

De mee- en tegenvallers treft u aan in onderstaande tabel 5. Dit zijn dan de mutaties ten opzichte van de huidige meerjarenraming zoals opgenomen in de meerjarenbegroting 2009.

Tabel 5 Overzicht mee en tegenvallers

bedragen x € 1.000

Voor alle bedragen in deze tabel geldt dat een nadeel met een + wordt aangegeven en een voordeel met een -.

prg.	onderwerp / omschrijving	baten/ lasten	inv.	2009	2010	2011	2012	2013
1	Programma Bestuur en dienstverlening							
1.1	contributies VNG	lasten		60	60	60	60	60
1.2	salariskosten nieuwbouwmonitor	lasten			24	24	24	24
1.3	bestuurskrachtmeting	lasten			70			
1.4	van GBKN naar Basisregistratie	lasten	1.000			145	141	136
1.4	onderhouden mutaties Basisregistratie	lasten				100	100	100
1.5	opleidingsbudget (incidenteel)	lasten		300	400	500	550	650
1.5	IZA (incidenteel)	baten		-300	-400	-500	-550	-650
1.6	uitbreiding formatie handhaving	lasten		200	200	200	200	200
	Subtotaal Bestuur en dienstverlening		1.000	260	354	529	525	520
2	Programma Veiligheid							
2.1	piketregeling	lasten			60	60	60	60
	Subtotaal Veiligheid		0	0	60	60	60	60
3	Programma Economie en toerisme							
3.1	LLMS	lasten			80	80	80	80
3.1	co-financiering BSP-projecten	lasten			100	100	100	100
3.1	centrummanagement	lasten			90	90	90	90
3.2	kapitaallasten investering centrummarkt	lasten	300		38	38	38	38
3.2	kapitaallasten huidige installatie	lasten		-16	-16	-16	-16	-16
3.2	hogere kapitaallast. invest. donderdagmarkt	lasten	50				6	6
3.2	hogere kapitaallast. invest. vrijdagmarkt	lasten	50					
3.2	afschrijven rest boekwaarde	lasten		85				
3.2	verhoging marktgeden	baten			-11	-22	-28	-28
	Subtotaal Economie en toerisme		400	69	281	270	270	270
4	Programma Bereikbaarheid							
4.1	terugbrengen bijdrage parkeerfonds	lasten			100	250	400	600
	Subtotaal Bereikbaarheid		0	0	100	250	400	600
5	Programma Omgevingskwaliteit							
5.1	beheerskosten park Matilo	lasten		64	64	64	64	64
5.2	toename kosten formatie diervverzorgers	lasten			77	77	77	
5.3	kapitaallasten door BPM	lasten		58	87	116	116	116
5.4	verhoging tarief afvalstoffenheffing	baten		-150	-150	-150	-150	-150
5.4	bijdrage aan Gevulei	lasten		150	150	150	150	150
5.5	opbrengsten grondbank/steenwissel	baten		37	37	37	37	37
5.6	lokale klimaatinitiatieven	lasten		117	103	59		
5.6	lokale klimaatinitiatieven	baten		-117	-103	-59		
5.7	brug Poelgeest	lasten	900		77	77	77	77
5.7	afschrijving	lasten			36	36	36	36
5.7	rente	lasten			41	41	41	41
	Subtotaal Omgevingskwaliteit		900	159	341	370	370	294

prg.	onderwerp / omschrijving	baten/ lasten	inv.	2009	2010	2011	2012	2013
6	Programma Stedelijke ontwikkeling							
6.1	WRO structurele kosten software	lasten		15	15	15	15	15
6.1	WRO structurele uitbreiding capaciteit	lasten		20	30	30	30	30
6.2	programma Binnenstad, kosten prog.sturing	lasten			225	225	225	225
6.2	programma Binnenstad, programmabudget	lasten			150	150	150	150
	Subtotaal Stedelijke ontwikkeling		0	35	420	420	420	420
7	Programma Jeugd en onderwijs							
7.1	inkomsten gem.fonds onderwijshuisv.	baten		-94	-212	-359	-505	-614
7.1	toevoeging taakmutatie aan onderwijshuisv.	lasten		94	212	359	505	614
7.2	bruidschat primair openbaar onderwijs	lasten		0	250	225	200	175
7.2	vrijval raming bruidschat 2009	lasten			-150	-125	-100	-75
7.2	voordeel verzelfstandiging BOO	baten			-100	-100	-100	-100
	Subtotaal Jeugd en onderwijs		0	0	0	0	0	0
8	Programma Sport, cultuur en recreatie							
8.1	subsidie stichting ijshal	lasten			100	100	100	100
8.2	uitbreiding formatie Monumenten/Archeologie	lasten			150	150	150	150
8.3	tekort restauratiebudget de Burcht	lasten	480		23	22	21	20
8.3	dekking uit inv.krediet gem.monumentenzorg	lasten	189		-9	-9	-8	-8
8.4	bijdrage lokale omroep	lasten		15	15	15	15	15
8.4	verhoging bijdrage gemeentefonds	baten		-15	-15	-15	-15	-15
8.5	programmering matching bijdr. cultuurfondsen	lasten			200	200	200	200
	Subtotaal Sport, cultuur en recreatie		669	0	464	463	463	462
9	Programma Welzijn en Zorg							
9.1	WMO + servicepunt Zorg	lasten			pm	pm	pm	pm
9.1	AWBZ ondersteunende begeleiding	baten			pm	pm	pm	pm
9.2	herverdeling MO/VA	lasten			200	400	500	500
9.2	extra rijksmid.vrouwenopvang/huiselijk geweld	baten			-200	-400	-500	-500
	Subtotaal Welzijn en Zorg		0	0	0	0	0	0
10	Programma Werk en inkomen							
10.1	toename uitkeringskosten	lasten		1.040				
10.1	toename uitkeringskosten	lasten			1.776	1.776	1.184	592
10.2	indexering uitkeringslasten	lasten		507	507	507	507	507
10.2	indexering uitkeringsbaten	baten		-507	-507	-507	-507	-507
10.3	daling lasten WIW-dienstbetrekkingen	lasten		-350	-350	-350	-350	-350
10.3	toename lasten reïntegratie	lasten		350	350	350	350	350
10.4	daling lasten ID-banen	lasten		-385	-385	-385	-385	-385
10.4	toename lasten reïntegratie	lasten		385	385	385	385	385
10.5	daling lasten ID-ers regio	lasten		-175	-175	-175	-175	-175
10.5	daling baten ID-ers regio	baten		175	175	175	175	175
10.6	daling lasten IOAW	lasten		-190	-190	-190	-190	-190
10.6	daling baten IOAW	baten		190	190	190	190	190

prg.	onderwerp / omschrijving	baten/ lasten	inv.	2009	2010	2011	2012	2013
10.6	stijging lasten IOAZ	lasten		40	40	40	40	40
10.6	stijging baten IOAZ	baten		-40	-40	-40	-40	-40
10.7	verlenging extra uitvoeringscapaciteit	lasten			475	475	475	475
10.7	extra baten budgetbeheersrekeningen	baten			-75	-75	-75	-75
10.7	uitstroom en activering	lasten			-400	-400	-400	-400
10.8	toename kwijtschelding	lasten			83	83	83	83
10.8	tariefsverhoging rioolheffing, afvalstoffenheffing	baten			-83	-83	-83	-83
10.9	taakstelling DZB	lasten		-388	-388	-388	-388	-388
10.9	opbrengst WSW door hogere taakstelling	baten		-1.020	-1.740	-1.740	-1.740	-1.740
10.9	hogere exploitatielasten ivm hogere taakstelling	lasten		1.020	1.740	1.740	1.740	1.740
	Subtotaal Werk en inkomen		0	652	1.388	1.388	796	204
	Algemene dekkingsmiddelen I							
11.1	lagere financieringskosten	baten			-400	-400	-400	-400
	Subtotaal Algemene dekkingsmiddelen I		0	0	-400	-400	-400	-400
	Algemene dekkingsmiddelen II							
12.1	stijging energiekosten	lasten			400	400	400	400
12.1	stelpost energiekosten	lasten			-400	-400	-400	-400
12.1	energie: oplopende taakstelling	lasten				-100	-175	-250
12.2	verhuiskosten	lasten			300			
	Subtotaal Algemene dekkingsmiddelen II		0	0	300	-100	-175	-250
	Totaal mee- en tegenvallers							
1	Subtotaal Bestuur en dienstverlening		1.000	260	354	529	525	520
2	Subtotaal Veiligheid		0	0	60	60	60	60
3	Subtotaal Economie en toerisme		400	69	281	270	270	270
4	Subtotaal Bereikbaarheid		0	0	100	250	400	600
5	Subtotaal Omgevingskwaliteit		900	159	341	370	370	294
6	Subtotaal Stedelijke ontwikkeling		0	35	420	420	420	420
7	Subtotaal Jeugd en onderwijs		0	0	0	0	0	0
8	Subtotaal Sport, cultuur en recreatie		669	0	464	463	463	462
9	Subtotaal Welzijn en Zorg		0	0	0	0	0	0
10	Subtotaal Werk en inkomen		0	652	1.388	1.388	796	204
	Subtotaal Algemene dekkingsmiddelen I		0	0	-400	-400	-400	-400
	Subtotaal Algemene dekkingsmiddelen II		0	0	300	-100	-175	-250
	Totaal		2.969	1.175	3.308	3.251	2.729	2.180

Toelichting op de mee en tegenvallers

Programma 1 Bestuur en dienstverlening

1.1 Contributies VNG

Het budget voor contributies B&W is ca. € 115.000. De laatste jaren is de contributie VNG stelselmatig met meer dan de trend verhoogd, terwijl het gemeentelijk budget niet is meegegroeid. De contributie VNG bedroeg in 2008 € 134.000. De contributie voor 2009 bedraagt inmiddels € 167.000. Te samen met enkele kleinere contributies is een budget nodig van € 175.000. Dit betekent dat er momenteel een structureel tekort is van € 60.000.

1.2 Salariskosten nieuwbouwmonitor

Om continuïteit in de uitvoering van de Nieuwbouwmonitor (Woonvisie/ RV 05.0094) te kunnen waarborgen is de uitbreiding van capaciteit noodzakelijk. Deze werkzaamheden zijn begroot op 600 uur fte, schaal 8 of 9, de salariskosten hiervoor bedragen ca. € 24.000.

1.3 Bestuurskrachtmeting

Afgesproken is om één keer in de vier jaar direct na gemeenteraadsverkiezingen een bestuurskrachtmeting te laten uitvoeren. De kosten voor de meting bestaan uit inhuur van het bureau dat de bestuurskracht onderzoekt. Voor het bedrag van (naar schatting) € 70.000 wordt het hele traject gestart en afgerond.

1.4 Overgang GBKN naar Basisregistratie

De overgang van GBKN naar Basisregistratie vraagt een investering van € 1.000.000 (ervaringscijfer gemeente Almere). Dit bedrag bestaat grotendeels uit inhuur van derden (€ 600.000) voor aanvullend digitaal tekenwerk, maatvoering en inwinning van gegevens. Daarnaast gaat het om kosten (€ 400.000) voor extra interne uren voor supervisie / controle, verwerking en licenties.

De structurele mutatieverwerking van diverse disciplines (wegen, groen, OV, riolering, etc.) zal centraal worden verwerkt. Voor de personele inzet van 1 fte en de inzet van technische middelen (licenties en ict) wordt een bedrag van € 100.000 structureel geraamd.

1.5 Ophoging Opleidingsbudget (onderdeel HRM-plan)

Voor het realiseren van de doelstellingen van de gemeente is personeel nodig dat goed opgeleid is. De gemeente heeft in vergelijking met andere 100.000 plus gemeenten een laag opleidingsbudget. Het structureel verhogen van het opleidingsbudget is een noodzakelijke voorwaarde om personeel zo op te leiden dat zij kunnen voldoen aan de kwaliteitseisen die nodig is om de gemeentelijke doelstellingen, waaronder de ontwikkeling tot regiegemeente, te kunnen realiseren. Structureel geld is hiervoor niet beschikbaar. Uit het IZA liquidatiefonds is geld beschikbaar gekomen. 90% van dit bedrag is onlangs uitgekeerd; het betreft een incidenteel bedrag van € 2,4 miljoen. Dit incidentele bedrag (de uit te keren overschotten), dat in het verleden tot stand is gekomen uit door werknemers betaalde premies, wordt nu ingezet om incidenteel de verhoging van het opleidingsbudget tot en met 2013 mogelijk te maken.

1.6 Uitbreiding formatie handhaving

Voor een periode van vier jaar kan de capaciteit voor handhaving worden uitgebreid met € 200.000.

Programma 2 Veiligheid

2.1 Piketregeling

Binnen de gemeentelijke rampenbestrijdingsorganisatie is geconstateerd dat een aantal functies zeer snel beschikbaar en aanwezig dienen te zijn bij een ramp/crisis, om een slagkrachtige gemeentelijke rampenbestrijdingsorganisatie te kunnen garanderen. De huidige invulling via een kanspiket, zoals nu het geval is, biedt die garantie niet.

De deelnemers aan een piket ontvangen hiervoor een vergoeding conform de arbeidsvoorwaarden CAR/UWO (artikel 3:1:1:21 Toelage thuiswachtdienst, bewaking en bewaring, artikel 3:2:1 Overwerkvergoeding, artikel 40:1:1:1 Vergoeding voor thuiswachtdiensten). Totale kosten zijn € 60.000.

Programma 3 Economie en Toerisme

3.1 Leiden Life Meets Science (LLMS)/ Co-financiering van projecten op het Bio Science Park en Centrummanagement

GSB III middelen vallen weg per 1 januari 2010. Deze middelen worden ingezet voor Leiden LLMS, cofinanciering van projecten op het Bio Science Park en Centrummanagement.

De gemeentelijke bijdragen aan deze drie projecten worden voortgezet tot en met 2013. Daarna volgt een nieuwe afweging.

3.2 Elektrische installaties bij warenmarkten

De elektrische installaties bij warenmarkten dienen vervangen te worden. De totale investering in 2009 bedraagt € 300.000 voor het vervangen van de elektrische installaties van de centrummarkt.

Daarnaast is een investering van € 50.000 in 2011 nodig voor het vervangen van de installatie op de donderdagmarkt (die is dan 20 jaar oud) en in 2014 is

€ 50.000 voor het vervangen van de installatie op de vrijdagmarkt. Deze installaties gaan wel 20 jaar mee omdat de markten kleiner zijn en slechts één keer per week gehouden worden. In 2009 is eenmalig € 85.000 nodig om de nog aanwezige boekwaarde van de centrummarkt in één keer af te schrijven. De kapitaallasten vanaf 2011 worden geheel gedekt door de verhoging van de marktgeden.

Programma 4 Bereikbaarheid

4.1 Terugbrengen bijdrage parkeerbonds

Bij het B&W besluit 08.1236 d.d. 9 december 2008 is besloten om de bijdrage van de parkeerreserve aan de algemene middelen in de jaren 2010 tot en met 2018 geleidelijk naar nul terug te brengen. In de begroting is namelijk het saldo tussen de lasten parkeren en de baten parkeren € 2.000.000 per jaar. Dit betekent dat de lasten € 2,0 miljoen lager zijn dan de begrote baten. Dit "positieve resultaat" wordt in de huidige begroting ingezet om uitgaven te doen op andere beleidsterreinen dan parkeren. Met deze geleidelijke terugbrenging van de bijdrage aan de Algemene Middelen worden de parkeermiddelen geleidelijk steeds meer ingezet ten bate van het beleidsproduct "parkeren". Nadelen m.b.t. parkeren dienen in het vervolg ook binnen het parkeerbonds te worden opgelost.

Programma 5 Omgevingskwaliteit

5.1 Beheerskosten Park Matilo

De structurele beheerskosten die volgen uit de aanleg van het park Matilo zijn inzichtelijk gemaakt in het Uitvoeringsbesluit 1e fase Archeologisch park Matilo (Roomburg) (BW 08.0704 d.d. 15 juli 2008 ; BW 09.0391 d.d. 21 april 2009.

Om het toekomstig beheer van het park veilig te stellen worden de beheerbudgetten met een bedrag van in totaal € 64.000,- met ingang van 2010 opgehoogd.

5.2 Toename kosten formatie dierverzorgers

Voor de dierverzorging werden altijd mensen van DZB ingehuurd. Deze mensen zijn niet meer te vinden. Het kwalitatieve aanbod van DZB voldoet niet meer aan de eisen die worden gesteld aan een dierverzorger.

De dekking voor deze DZB functie (€ 35.100) is niet voldoende voor de kosten van deze formatie 3 fte schaal 4 € 111.900. Voor een periode van drie jaar wordt een bedrag beschikbaar gesteld om de kostentoeename op te vangen, daarna dient dit anders opgelost te worden.

5.3 Kapitaallasten door Bpm

Extra kosten door belastingmaatregel:

De overheden moeten sinds 2005 ook Belasting van personenauto's en motorrijwielen (Bpm) betalen. Dit betekent dat bij de aanschaf van nieuwe bedrijfsvoertuigen (personenwagens en bestelwagens) ook Bpm moet worden begroot. Voor het totale wagenpark van de afdeling Stedelijk Beheer heeft dit meerkosten tot gevolg. Voor 2008 zal het een verhoging van het investeringsbedrag van € 300.000 betreffen. Hierdoor stijgen de kapitaallasten vanaf 2009 met € 58.000 oplopend tot 2011 tot € 116.000.

5.4 Hogere bijdrage Gevulei

De bijdrage van de gemeente Leiden aan de Gevulei die in de concept-begroting 2010 van de Gevulei is opgenomen, past niet binnen het financieel meerjarenbeeld voor 2010 (RV 09.0052 d.d. 19 mei 2009). Deze bijdrage van Leiden aan de Gevulei in 2010 bedraagt € 5.250.000. In de meerjarenbegroting van de gemeente Leiden is ruimte voor een bedrag van € 5.100.000 op Programma 5 Omgevingskwaliteit, binnen het product 721.02 huishoudelijk afval. Volgens de regels die gelden bij de berekening van de tarieven afvalstoffen kan het verschil van € 150.000 euro betrokken worden bij de berekening van de tarieven afvalstoffenheffing voor het jaar 2010. De bijbehorende lasten en baten kunnen worden verwerkt in de begroting 2010.

5.5 Wegvallende opbrengsten grondbank/ Steenwisselplaats

Door een administratieve fout is de structurele raming van inkomsten ad € 37.000,- niet naar beneden bijgesteld toen deze wegvielen. Deze inkomsten werden ingezet ter dekking van de tijdelijke inzet van 2 bovenformatieve medewerkers, van wie er één inmiddels met FPU is en de ander voorlopig bij de Brandweer is gedetacheerd.

5.6 Stimulering van Lokale Klimaatinitiatieven

In het kader van de Stimulering van Lokale Klimaatinitiatieven (SLOK) wordt via de uitkering gemeentefonds extra geld toegekend. De Milieudienst West- Holland (MDWH) is uitvoerder van de stimuleringsmaatregelen. De kosten van deze maatregelen worden meegenomen in de begroting 2010 van de MDWH, de inkomsten zijn geormerkt binnen de inkomsten gemeentefonds. De voorlopige toekenning is totaal € 278.243. De betaling zal verdeeld over de jaren 2009 tot en met 2011, respectievelijk 42%, 37% en 21% zijn.

5.7 Brug Poelgeest

In de Nota van Uitgangspunten, vastgesteld in het projectbesluit Herstructurering Trekvaartplein (RB 08.0053) De kosten van de Haarlemmerweg zijn, in RB 08.0053, geraamd op € 4,4 miljoen. Het convenant met de gemeente Oegstgeest is puur alleen gebaseerd op de raming van het civiele werk dat samenhangt met de aanleg van een brug, de toevoerwegen en een rotonde Met de gemeente Oegstgeest zijn afspraken gemaakt dat Oegstgeest € 1,1 mln. zal bijdragen en de gemeente Leiden € 3,3 mln.

Daarnaast moet rekening gehouden worden met verwerving, bodemsanering en plankosten die binnen de gemeentelijke organisatie ook op dit project worden geboekt. De gemeenteraad van Leiden heeft in het projectbesluit reeds € 2,4 mln dekking beschikbaar gesteld. Er is dus sprake van een tekort van ruim € 0,9 mln. Eind vorig jaar is geprobeerd om subsidie te krijgen van de provincie Zuid-Holland. Dit is niet gelukt. Rente en afschrijving van deze investering bedragen respectievelijk € 41.000 en € 36.000,-.

Programma 6 Stedelijke ontwikkeling

6.1 Extra structurele kosten Wro

Om bestemmingsplannen aan wettelijke digitale eisen te laten voldoen is het nodig om software aan te schaffen en te onderhouden. De aanschaf is in 2008 eenmalig gefinancierd uit bestemmingsplannen budget. De jaarlijkse terugkerende onvermijdelijke onderhoudskosten en kosten om software actueel te houden (i.v.m. wetswijzigingen) kunnen niet structureel ten laste van dit budget gebracht worden.

Daarnaast brengt deze wettelijk verplichte digitalisering met zich mee dat plangrenzen en aanduidingen nu digitaal getekend moet worden. Dit betekent uitbreiding van de werkzaamheden. Hiervoor zal op jaarbasis naar verwachting 0,5 fte tekenaar/ salarisniveau schaal 9 nodig zijn. Omdat deze inzet met pieken zal plaatsvinden wordt voorgesteld om hier geen vaste formatie voor te creëren maar een inhuur budget voor beschikbaar te stellen.

6.2 Programma Binnenstad, kosten programmasturing en programmabudget

De kosten programmasturing en programmabudget zijn in 2009 incidenteel opgelost. Voor 2010 tot en met 2013 zetten we incidentele middelen uit het vrije deel van de concernreserve in om de jaarlijkse kosten van de programmasturing € 225.000 en de kosten voor het programmabudget van € 150.000 te financieren.

Dit betreft een nieuwe ontwikkeling ten gevolge van het instellen van de programmasturing; tevens direct gevolg van het besluit op het programma Binnenstad (20 jan 2009 BW09.0020).

Programma 7 Programma Jeugd en Onderwijs

7.1 Hogere inkomsten en uitgaven Onderwijshuisvesting

Hogere uitgaven:

Door de toenemende leeftijd van de per 1997 om niet verkregen schoolgebouwen in het voortgezet onderwijs neemt de vervangingsvraag voor de gemeente toe. De uitgaven stijgen hierdoor.

Hogere inkomsten

Om de hogere vervangingsvraag te compenseren verhoogt het Rijk tot 2017 jaarlijks de factor schoolleerling voortgezet onderwijs. Het aantal leerlingen voortgezet onderwijs in Leiden leidt ertoe dat op deze wijze het binnenkomende bedrag in 2009 ruim € 94.000 hoger is dan bij een gelijkblijvende factor schoolleerling. Vanaf dat jaar zal jaarlijks tot 2017 eveneens een soortgelijk bedrag worden toegevoegd aan de gemeentefondsuitkering voor de gemeente Leiden.

In het raadsbesluit over de financiering van de Leo Kannerschool (RV 07.0110) is de stijging van het aantal leerlingen als een autonome ontwikkeling meegenomen in het budget onderwijshuisvesting. Dit is voor 70 leerlingen gebeurd. Door deze snellere groei krijgt de gemeente Leiden via het gemeentefonds extra geld. Vanaf 2010 wordt voor het budget onderwijshuisvesting de extra toename van het bedrag voor de schoolleerlingen als inkomsten meegerekend.

7.2 Bruidschat primair openbaar onderwijs

Eind 2007 is door de raad besloten om het openbaar onderwijs te verzelfstandigen (zie RV 07.0152). In de begroting 2009 is in eerste instantie een bedrag van € 500.000 gereserveerd ten behoeve van een bruidschat aan het primair openbaar onderwijs. Ten tijde van het opstellen van de begroting was de hoogte van de bruidschat nog niet bekend.

Programma 8 Sport, cultuur en recreatie

8.1 Subsidie stichting ijshal

Voor de komende vier jaren krijgt de Stichting IJshal een structurele financiële ondersteuning van € 100.000,- om de exploitatie van de ijshal voort te zetten

8.2 Behoud formatie Monumenten en Archeologie

Een deel van de bezetting van de afdeling Monumenten en Archeologie is de afgelopen jaren gefinancierd uit GSB-middelen (ISV). Het ministerie van OCW continueert deze bijdragen niet. Doorvertaling van dit financiële nadeel zou leiden tot bijna een halvering van de capaciteit, waarbij – naast de beleidsprioriteiten uit de nota Cultureel Erfgoed en uit Programma Binnenstad – ook wettelijke taken in gevaar komen. Omdat de capaciteit van de afdeling verhoudingsgewijs (t.o.v. andere grote monumentensteden) al zeer beperkt is, wordt een dergelijke bezuinigingsslag niet verantwoord geacht. Daarom wordt de komende 4 jaar incidenteel een bedrag van € 150.000 beschikbaar om de formatie Monumenten en Archeologie op peil te houden. Daarnaast worden middelen voor inhuur ter hoogte van € 176.000,- omgezet in vast formatie (m.n. voor wettelijke taken).

8.3 Tekort restauratiebudget de Burcht

Voor de restauratie van de Burcht is bij raadsbesluit € 843.000,- toegekend (totaal besluiten 2003 en 2006). Na een uitvoerig onderzoek blijkt dit bedrag onvoldoende te zijn. Wethouder De Haan heeft de raadscommissie Onderwijs en Samenleving hierover geïnformeerd in een presentatie op 13 januari jl. De totale projectkosten zijn nu (januari 2009) geraamd op € 1.323.269,- excl. BTW.

8.4 Bijdrage lokale omroep

Op 26 maart 2009 vonden de stemmingen plaats over de zogenaamde Erkenningwet. Bij de behandeling van deze wet heeft de Tweede Kamer een amendement en een motie aangenomen om de financiering van publieke lokale omroepen door gemeenten beter te regelen. Gemeenten zijn voortaan verplicht de lokale omroep te bekostigen als ze die eenmaal representatief hebben verklaard.

Voor de hoogte van de bekostigingsplicht wordt in de toelichting bij het amendement een richtbedrag genoemd van minimaal € 1,30 per woonruimte. De Tweede Kamer heeft de Minister in een motie opgeroepen om hierover met de VNG nadere afspraken te maken.

Voor de gemeente Leiden betekent dit dat de ondersteuning aan Holland Centraal per 2009 zal moeten worden verhoogd met € 15.367. De rijksbijdrage aan het gemeentefonds wordt met hetzelfde bedrag verhoogd. Het gaat dus om een kostenneutrale wijziging.

8.5 Lakenhal achterstallig onderhoud en programmering

De Lakenhal heeft de afgelopen jaren een tekort gekend van ca. 2 ton per jaar, waarvan een deel ten laste van het rekening resultaat werd geboekt en een deel ten laste van de bedrijfsreserve is gebracht. deze reserve is thans leeg. Aangezien de Lakenhal hoegenaamd geen tentoonstellingsbudget heeft, betekent dit het einde van de mogelijkheden om tentoonstellingen te organiseren, met als gevolg een

sterke daling in bezoekersaantallen. Op basis van een voorstel van de Lakenhal voor meerjarige samenwerking is het VSB-fonds bereid om tot en met 2012 per jaar 0,4 mln ter beschikking te stellen. Om deze bijdrage van het VSB-fonds zeker te stellen is een jaarlijkse (incidentele) gemeentelijke inzet nodig van ca. 2 ton t.b.v. het wegwerken van achterstanden in de organisatie. Met deze gemeentelijke bijdrage wordt bereikt dat de structurele tekorten van de Lakenhal worden weggewerkt én dat de financiële inzet van VSB-fonds wordt veiliggesteld.

Met deze gemeentelijke inzet van € 800.000 over 4 jaar kan derhalve een externe financiering van het VSB-fonds worden gegenereerd van € 1.600.000. Deze bijdragen zijn noodzakelijk om de grote exposities in 2009 (Theo van Doesburg in samenwerking met Tate Modern (London) en in 2010 (Lucas van Leyden, Renaissance in Leiden i.s.m. Rijksmuseum Amsterdam en Metropolitan Museum New York) mogelijk te maken. De Lakenhal beoogt hiermee het bezoekersaantal van 40.000 in 2007 te verdubbelen richting 2012-2013 wanneer het museum zal gaan verbouwen.

Programma 9 Welzijn en Zorg

9.1 Uitbreiding servicepunt Zorg en ondersteunende begeleiding ihkv veranderingen AWBZ

De afgelopen periode heeft de staatssecretaris van het ministerie van VWS in het kader van de inperking van de AWBZ nieuwe maatregelen genomen. Deze plannen (Pakketmaatregel AWBZ) omvatten twee hoofdelementen: het schrappen van de grondslag psychosociaal in de AWBZ en het vormen van een functie begeleiding gericht op het bevorderen van de zelfredzaamheid. Bij de uitwerking van de maatregel is gekozen voor een inperking van de toegang en het beperken van de omvang van de functie begeleiding in de AWBZ. Taken puur gericht op participatie vallen binnen het domein van de Wmo.

Bij de pakketmaatregel gaat het niet om een één op één overheveling van Rijkstaken naar gemeenten. De verantwoordelijkheid voor participatie wordt teruggedroefd bij de cliënt en zijn omgeving. In het kader van de WMO is de gemeente verantwoordelijk voor de groep die niet in staat is deze verantwoordelijkheid zelf te nemen. Op basis hiervan verwachten we dat de vraag naar WMO-voorzieningen toe zal nemen.

In de loop van 2009, wanneer er meer bekend is, zullen er beleidskeuzes gemaakt worden ten aanzien van het gemeentelijk beleid. Vandaar worden deze twee ontwikkelingen voorlopig opgevoerd als PM post.

9.2 Herverdeling middelen Maatschappelijke Opvang en Verslavingszorg

Rond de decentralisatie uitkering Maatschappelijke opvang speelt een ontwikkeling die rechtstreeks van invloed zijn op de begroting van 2010. De ontwikkeling betreft een nieuwe verdeelsleutel voor de middelen die 43 centrumgemeenten ontvangen voor maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en OGGZ. De nieuwe verdeelsleutel is het resultaat van de gezamenlijke opdracht van VWS en VNG aan Cebeon om een vraaggestuurd verdeelmodel op te stellen, dat niet uitgaat van open-einde-financiering en waarin aandacht is voor preventie en het belonen van goed bedrag. Het nieuwe verdeelmodel pakt ongunstig uit voor Leiden. Leiden gaat er vanaf 2012 op structurele basis € 500.000,- op achteruit.

De bedragen vanaf 2010 op een stelpost gezet om de bezuiniging op te vangen.

Programma 10 Werk en Inkomen

10.1 Toename uitkeringslasten

Door de recessie zal het aantal uitkeringen en daarmee de uitkeringskosten stijgen.

Begin 2010 zullen er 160 uitkeringen extra zijn, en er zal een verdere toename zijn in 2010. Dat betekent dat Leiden in aanmerking zal komen voor de aanvullende uitkering. De eerste 10% moet Leiden zelf betalen, daarom is er nog een maximaal te dekken bedrag van € 1.776.000 vanaf 2010.

Eind 2011 eindigt het zogenaamde VNG-Rijksakkoord, vanaf 2012 zullen nieuwe afspraken worden gemaakt en zal het Inkomensdeelbudget herijkt worden. De kans bestaat dat er vanaf 2012 andere afspraken worden gemaakt die mogelijk leiden tot een hoger budget en/of een hogere aanvullende uitkering.

10.2 Indexering uitkeringslasten

De ramingen zijn medio 2008 niet geïndexeerd bij het opstellen van de begroting 2009. Nu wordt aangesloten bij het voorlopig Inkomensdeelbudget 2009, dat in het najaar van 2008 bekend is gemaakt door het Rijk. Het te ontvangen voorlopig Inkomensdeelbudget is geïndexeerd door het Rijk, evenals de te betalen uitkeringen. De ramingen moeten neutraal.

10.3 Daling lasten WIW-dienstbetrekkingen

Sinds de invoering van de WWB in 2004 mag er geen instroom meer plaatsvinden in de WIW-regeling. Besloten is toen om het aantal WIW-ers af te bouwen. Dat is tot nu toe goed gelukt. Het aantal WIW-ers daalt gestaag en daardoor dalen de lasten. Het zijn geormerkte middelen die weer aangewend moeten worden voor re-integratie op product 611.02 Uitstroom en activering. De ramingen worden nu neutraal bijgesteld.

10.4 Daling lasten ID-banen

Sinds de invoering van de WWB in 2004 mag er geen instroom meer plaatsvinden in de ID-regeling. Besloten is toen om het aantal ID-banen af te bouwen. Dat is tot nu toe goed gelukt. Het aantal Leidse ID-ers daalt gestaag en daardoor dalen de lasten. Het zijn geormerkte middelen die weer aangewend moeten worden voor re-integratie op product 611.02 Uitstroom en activering. De ramingen worden nu neutraal bijgesteld.

10.5 Daling lasten ID-ers regio

Het aantal ID-ers in de regio daalt gestaag en daardoor dalen de lasten en dus ook de baten van de regiogemeenten. De ramingen worden neutraal bijgesteld.

10.6 Daling lasten IOAW/ stijging lasten IOAZ

De ramingen worden budgettair neutraal bijgesteld.

10.7 Schuldhulpverlening

Begin 2008 is het besluit genomen om de schuldhulpverlening te intensiveren. Hierbij zijn extra middelen beschikbaar gesteld t/m 2009, die deels werden gedekt uit extra niet-structurele rijksmiddelen. De voornaamste doelstelling was om de wachttijd terug te brengen tot maximaal 4 weken. Eind 2008 kan worden geconcludeerd dat de wachttijd is teruggebracht van 6 maanden naar 3 maanden. Daarentegen is de doorlooptijd opgelopen omdat alle tijd in de intakes gaat zitten. Zodra de energie weer richting afhandeling van zaken gaat, loopt de wachttijd weer op. In het crisisakkoord van de regering is bepaald dat er extra geld komt voor schuldhulpverlening via de algemene uitkering. Met de extra middelen kan de gemeente Leiden de extra kosten van schuldhulpverlening door de verwachte toeloop als gevolg van de recessie en de uitbreiding van de doelgroep met zelfstandigen opvangen.

10.8 Toename kwijtschelding

Voorzien wordt dat de recessie de volgende gevolgen heeft voor dit product:

er wordt meer kwijtschelding ten laste van dit product verleend voor de volgende belastingen:

- onroerende zaak belastingen;
- rioolrecht;
- afvalstoffenheffing;
- precariobelasting met betrekking tot woonlasten van woonboten;
- binnenhavengelden met betrekking tot woonboten.

In de praktijk wordt alleen voor rioolrecht en afvalstoffenheffing kwijtschelding verleend; de kwijtschelding voor de ander belastingen is en blijft verwaarloosbaar klein.

Uitgaande van een toename met ingang van belastingjaar 2010 van 10% aan kwijtscheldingen dient € 83.000 meer te worden geraamd ten gevolge van de recessie. Tariefsverhogingen door andere invloeden zijn op dit moment nog buiten beschouwing gelaten.

10.9 Taakstelling DZB/ Hogere Opbrengst WSW door hogere taakstelling met 65 fte/ Hogere exploitatiekosten door hogere taakstelling met 65 fte

1) Taakstelling DZB

DZB ziet mogelijkheden om een structurele taakstelling te realiseren van per saldo € 388.000 na analyse van het rekeningresultaat 2008 ondanks de huidige marktomstandigheden waardoor de netto toegevoegde waarde onder druk staat. Mocht de marktomstandigheden in 2009 en 2010 zodanig verslechteren, dan zal de bedrijfsreserve WSW als vangnet dienen. Vanaf 2011 worden betere marktomstandigheden verwacht.

2a. Hogere opbrengst WSW door hogere taakstelling met 65fte

DZB heeft eind 2008 vanuit het Rijk voor de WSW een taakstelling gekregen om 65 fte (ruim 6%) extra aan WSW-personeel op te vangen en naar werk te geleiden. Dit leidt tot een structureel hogere opbrengst van € 1.740.000. 2009 is het aanloopjaar en een reëel scenario geeft aan een gemiddeld hogere bezetting voor het gehele jaar van 38 fte (een aantal dat in mei 2009 is gerealiseerd). Daarmee komen de hogere opbrengsten voor 2009 op €1.020.000.

2b. Hogere exploitatiekosten door hogere taakstelling met 65fte

Tegenover de hogere opbrengsten staan eveneens hogere loonkosten WSW. Uitgaande van het feit dat de nieuwe instroom tegen het minimumloon wordt geplaatst resteert een marge van 10% om de kosten voor begeleiding, aansturing, opleiding en training en overige kosten, zoals huisvesting etc. te dekken. De huidige verwachting is dat deze kosten een fractie hoger zullen uitvallen dan de subsidie. Een bijdrage aan de NTW van deze instroom wordt pas structureel vanaf 2010 ingeschat. In dit stadium is het nog erg onzeker om die opbrengsten te kwantificeren voor de periode van 2011 t/m 2013.

Algemene dekkingsmiddelen I

11.1 Lagere financieringskosten

In het tweede halfjaar 2008 zien we wederom een achterblijvende financieringsbehoefte voor de gemeente als geheel. Dat betekent zowel een voordeel op de lange rente omdat geen langlopende lening is aangetrokken als een voordeel op de korte rente. De korte schuld bleef achter bij de verwachting en bovendien zien we de laatste maanden een scherpe daling van de rentetarieven. Deze ontwikkelingen bepalen in hoofdzaak het ontstaan van het rekeningresultaat op geldleningen. Naar de inzichten van dit moment verwachten wij voor de komende jaren een blijvend lage rente op de geldmarkt. Hoewel de rente op de kapitaalmarkt vrij hoog blijft realiseren wij naar verwachting ook

een voordeel in dit segment vanwege de meevallende financieringsvraag. Om die reden merken wij het resultaat 2008 voor een bedrag van € 400 als structureel aan.

Algemene dekkingsmiddelen II

12.1 Stijging energiekosten/ gemeentebrede besparing op energiekosten

Energiekosten

De ontwikkelingen op het gebied van de energiekosten zijn te splitsen in die voor elektriciteit en in die voor aardgas.

Elektriciteit

Doordat de volumes voor 2009 al in 2006 zijn vastgelegd, is tot nu toe geprofiteerd van relatief lage tarieven. Voor 2010 ligt dat anders. Het volume van 2010 kon eerst worden vastgelegd na een nieuwe aanbesteding. Door het volume van 2010 niet in 1 keer maar in 4 keer vast te leggen, is het risico gespreid en kon de tariefsverhoging nog enigszins beperkt worden gehouden. Echter, voor de begroting 2010 moet rekening worden gehouden met een stijging van 10,1% van het hoog tarief, 27,9% van het laag tarief en 15,9% van het enkel tarief. Het verschil in percentages wordt voor een groot deel veroorzaakt door de hoge kolenprijzen die bij het laag tarief veel sterker doorbelast worden dan bij het hogetarief.

Vanaf 1 januari 2010 wordt alleen groene elektriciteit afgenomen.

Aardgas

Aardgas is eind 2007 voor het eerst aanbesteed. In 2008 zijn variabele prijzen gehanteerd die per kwartaal (grootverbruik) of per halfjaar (kleinverbruik) vastgesteld worden aan de hand van een voorafgaande referentieperiode. Op 8 december heeft het Projectteam Regio Leiden na advies van EnergieKeuze besloten de aardgasprijzen voor 2009 vast te leggen, aangezien het risico dat de aardgasprijzen vanaf nu stijgen groter is dan dat ze dalen.

Voor aardgas zijn na verlenging van het contract de leveringsprijzen voor 2010 en 2011 ook vastgelegd. Hier is de trend precies omgekeerd en dalen de tarieven afhankelijk van het profiel profiel (G1 € 0,2948 per m³, profiel G2 € 0,2970 per m³, Grootverbruik € 0,1954 per m³) tussen de 6% en 33%.

Per saldo leidt bovenstaande tot een gemiddelde tariefstijging voor elektriciteit en gas van ongeveer 13%. In de begroting heeft al een indexatie voor 2010 plaats gevonden van 3% zodat de extra stijging voor de gemeente circa 10% bedraagt. Dit betekent een uitzetting van de energiekosten met circa € 400.000, bij verdeling uit te splitsen in een toename van elektriciteitsbudgetten en een afname van gasbudgetten.

Taakstelling gemeentebrede energiebesparing

Uit onderzoek van de Mileudienst blijkt dat met inzet van een energiecoördinator een netto besparing op de energiekosten te behalen is van € 100.000,- in 2011 oplopend tot € 250.000,- in 2013.

12.2 Verhuiskosten

Tussentijdse verhuizingen en de verhuizing naar het Belastingkantoor brengen extra huiskosten met zich mee. Eenmalig wordt hiervoor een bedrag van € 300.000 ter beschikking gesteld.

2. Uitgangspunten meerjarenbegroting 2010-2013

Loon-prijsontwikkeling

In de perspectiefnota worden de percentages voor loon- en prijsontwikkelingen bepaald waarmee de lasten in de nieuwe begroting worden bijgesteld. Dekking wordt normaliter gevonden in de compensatie die hiervoor wordt ontvangen in doeluitkeringen, algemene uitkering en bijstelling van de belastingtarieven en privaatrechtelijke tarieven.

Ten tijde van het samenstellen van deze perspectiefnota was de meicirculaire over de algemene uitkering nog niet ontvangen. Wel was al door het rijk meegedeeld dat zal worden bezuinigd op de loon- en prijscompensatie. In het bestuursakkoord tussen Kabinet en VNG is afgesproken dat voor 2010 en 2011 het nominale accres, bestemd voor loon- en prijscompensatie, 0,48% bedraagt. Dit zal gegeven de voorspelde hogere percentages voor loon- en prijsontwikkeling in het Centraal Economisch Plan van maart 2009 per saldo fors nadelig voor de gemeenten uitvallen. De financiële consequenties hiervan zijn naar de situatie van eind mei 2009 nog niet volledig te overzien. Verder zal over deze ondercompensatie, waarvan de omvang op basis van de circulaire berekend kan worden, nog overleg plaatsvinden tussen de VNG en het rijk.

Lonen

De gemeente kan beslissen in de lastenontwikkeling de ontoereikende compensatie van het rijk aan te houden of zoals gebruikelijk de voorspelde percentages in het CEP. Op salarisontwikkeling kan alleen bezuinigd worden indien banen geschrapt worden. De premie-ontwikkeling per 1 januari 2010 en de CAO-ontwikkeling moeten immers gevolgd worden. Ons voornemen is om de percentages van het CEP aan te houden. Het nadeel van de onvoldoende compensatie van het rijk hebben wij als nadeel in de meerjarenraming opgenomen. Dit verklaart in belangrijke mate waarom nu een niet sluitende meerjarenraming wordt aangeboden. Voor salarisontwikkeling 2010 ten opzichte van 2009 komen wij per saldo op een percentage van 1,5% en wel als volgt:

- Voor loonontwikkeling geeft het CEP voor 2010 ten opzichte van 2009 een mutatie (CAO + premieontwikkeling per 1-1-2010) aan van 1,5 %
 - Voor door te voeren nacompensatie 2008 is een correctie noodzakelijk van 1,25 %
 - Voor 2009 is voor loonontwikkeling 4,75% doorgevoerd (naast nacompensatie 2007 van 1,45%). In het CEP 2009 is dit percentage gecorrigeerd naar 3,5%. Gegeven de huidige financiële problematiek wordt voorgesteld deze correctie voor 2010 te corrigeren. Hopelijk weten bij de samenstelling van de rapportage 2009 de werkelijke CAO-ontwikkeling per juni 2009, zodat we dan ook een correctie voor 2009 kunnen doorvoeren. Voor 2010 is de correctie dus: - 1,25%
- Door te voeren salariscompensatie 2010 ten opzichte van 2009 per saldo 1,5%
=====

In de begroting is cumulatief een lastenstelpost van € 600.000 voor ondercompensatie op salarissen. De nu door te voeren compensatie van 1,5% is per saldo gelijk aan het voor 2010 berekende percentage van het CEP. Op basis van de CEP-percentages wordt tot nu toe in de algemene uitkering compensatie geboden. Daar ziet het rijk dus nu van af en dat nadeel is verwerkt. Om dubbeltellingen te voorkomen kan een deel van de lasten-stelpost vervallen. Hiervoor is in de cijfers € 400.000 aangehouden, zodat € 200.000 resteert.

Prijzen

Voor prijsontwikkeling heeft de gemeente meer mogelijkheden. Een lager percentage voor prijsontwikkeling toekennen betekent dan binnen het dan beschikbare budget dekking voor de ondercompensatie gevonden moet worden. Voor prijsontwikkeling houdt het CEP voor 2010 2% aan. Als gevolg van de te verwachten ondercompensatie in de algemene uitkering en vanwege het feit dat de raming in het CEP voor de prijsstijging in 2009 met 1% is verlaagd wordt voorgesteld voor prijsontwikkeling 2010 ten opzichte van 2009 1% aan te houden.

Belastingtarieven en overige tarieven

De trendmatige verhoging van de (belasting)tarieven wordt berekend op het gewogen (50/50) gemiddelde van salarisontwikkeling en prijsontwikkeling: $(1,5\% + 1\%)/2 = 1,25\%$.

3. Invulling herijking subsidiebeleid

In deze paragraaf wordt een voorstel gedaan hoe de taakstelling op subsidies 2010 wordt ingevuld.

Het vigerend kader voor subsidieverlening is de algemene subsidieverordening (ASV). Deze verordening is op 1 juli 2005 in werking getreden (RV 05.0048)

In de perspectiefnota 2009-2012 is opgenomen om het subsidiebeleid te herijken. Bij de behandeling van de perspectiefnota (heroverwegingen bijlage 3, pagina 88) zijn er twee doelen aangegeven die met de herijking bereikt moeten worden. Ten eerste de herijking van het instrument subsidieverstrekking waarbij fundamenteel de relatie subsidieverstrekker en subsidieontvanger wordt bekeken op aspecten als (bij)sturingsmogelijkheden, partnerschap en flexibiliteit. Ten tweede het realiseren van een structurele taakstelling voor de planperiode t/m 2012 oplopend tot € 948.000,- Bij de begrotingsbehandeling 2009 is de raad per brief geïnformeerd over de aanpak (kaderbrief herijking subsidiebeleid B&W 08.0989).

Doel 1: herijking instrumentarium

Voor de herijking van het instrumentarium is een analyse gestart naar de mogelijke subsidievormen en best practices. Daarbij is een koppeling gemaakt van de herijking van het instrumentarium aan a) een tweetal deelprojecten van het programma minder en beter b) het beleidskader vastgoed en c) het realiseren van de efficiency-taakstelling op processen. De gemaakte koppelingen maken dat de voorstellen over de herijking van het instrumentarium een halfjaar later kunnen worden gepresenteerd dan was voorzien in de kaderbrief, te weten najaar 2010 in plaats van voorjaar 2010.

Doel 2: realisatie taakstelling

In de perspectiefnota 2009-2012 zijn aan de taakstelling per jaar de volgende bedragen gekoppeld.

Tabel 6

bedragen x € 1.000

2009	2010	2011	2012
€ 146	€ 460	€ 706	€ 948

Voor 2009 is het bedrag gevonden door het eenmalig verlagen van subsidies waarvoor nog geen formele verplichting was aangegaan.

Uitgangspunt bij de invulling van de structurele taakstelling 2010 is het rendement van de subsidie en de mate waarin een subsidie past binnen de gemeentelijke prioriteiten. De concretisering van de invulling van de structurele taakstelling 2010 en verder is het onderwerp van voorliggend hoofdstuk van de perspectiefnota 2010-2013.

Invulling taakstelling 2010

De taakstelling 2010 ter grootte van een bedrag van €460.000,- wordt gevonden door het verlagen van de subsidie op de onderdelen zoals opgenomen in tabel 1.

De taakstelling is gevonden binnen het subsidieoverzicht met een subsidieplafond voor 2009 ter grootte van €40.763.738,-.

Tabel 7 Invulling taakstelling 2010

bedragen x € 1.000

Nr	Omschrijving	Bedrag
1	Onderwijsachterstandenbeleid	€ 100
2	Migrantenorganisaties	€ 20
3	Onderzoek en scholingstrajecten volwasseneneducatie	€ 15
4	Participatie en ontmoeting	€ 25
5	Versmalde rechtevenredige verdeling over posten >€100.000,- (= 4,32%)	€ 300
Totaal		€ 460

Toelichting

Nr.1: Onderwijsachterstanden

Voor het onderwijsachterstanden beleid (OAB) is €1,7 miljoen aan rijksmiddelen beschikbaar gesteld. Hier tegenover staan €650.000,- aan gemeentelijke middelen. Voor het OAB is van Rijkswege het budget per 1 januari 2009 verhoogd met €254.256,93 tot de genoemde €1,7 miljoen.

Aannemende dat de rijksbijdrage na afloop van de GSB III convenant periode (31-12-2009) gelijk blijft, en rekening houdend met het gegeven uit de perspectiefnota 2009-2012 dat een deel van de extra middelen wordt ingezet voor schoolconciërges wordt een deel van de taakstelling 2010 ingevuld door het budget OAB te verlagen met €100.000,-

Nr. 2: Migrantenorganisaties

De op één na grootste ontvanger van subsidies is Libertas. In het kader van het onderzoek naar het schrijven van een uitvoeringsplan welzijn is de subsidie aan Libertas doorgenomen. Vooruitlopend op het uitvoeringsplan kan worden gesteld dat het onderdeel Migrantenorganisaties niet aansluit bij de uitgangspunten van het welzijnsbeleid. Op de subsidie aan Migrantenorganisaties kan een deel van de taakstelling worden gevonden. Het idee is om Migrantenorganisaties op dezelfde wijze te ondersteunen als andere vrijwilligersorganisaties. Dit betekent dat het volume in theorie kan worden teruggebracht van €80.313,- naar €25.000,-. Omdat subsidie aan de migrantenorganisaties ook in het verleden is verstrekt, moet conform de algemene subsidieverordening bij de afbouw een redelijke termijn in acht worden genomen. Als afbouw wordt een percentage van 25% over €80.313,- genomen. Dit betekent dat een deel van de taakstelling 2010 wordt ingevuld door het verlagen van de subsidie aan migrantenorganisaties met €20.078,-

Nr. 3: Onderzoek en scholingstrajecten volwasseneneducatie

Op het subsidieonderdeel onderzoek en scholingstrajecten volwasseneneducatie is sprake van structurele onderbesteding. Voor 2009 is het subsidiebedrag €147.611,-. Op basis van de hoogte van de structurele onderbesteding d.w.z. het structurele verschil tussen begroting en jaarrekening wordt een bedrag van €15.000,- opgenomen voor de taakstelling 2010

Nr. 4: Participatie en ontmoeting

In het najaar van 2008 heeft besluitvorming plaatsgevonden over een integrale subsidieregeling voor sociaal maatschappelijke activiteiten (subsidie verordening participatie en ontmoeting RV 08.0090)

De subsidieverordening betreft het samenvoegen van subsidievoorzieningen op het gebied van integratie, emancipatie, vreemdelingen en initiatieven uit de burgerij met de systematiek van de deelverordening Activiteiten Integratie (Leiden in Kleur) als uitgangspunt (RV 07.0151).

Het totaal beschikbaar subsidiebedrag voor 2009 bedraagt €238.142,-

Doorlichting van de opgetelde subsidieposten maakt duidelijk dat sprake is van structurele onderbesteding.

Op basis van de hoogte van de structurele onderbesteding d.w.z. het structurele verschil tussen begroting en jaarrekening wordt een bedrag van €25.000,- opgenomen voor de taakstelling 2010.

Nr. 5: Versmalde rechtevenredige verdeling over posten >€100.000,- (= 4,32%)

Een bedrag van €299.922,- wordt gevonden door een rechtevenredige verdeling over subsidieposten uit het overzicht groter dan €100.000,-. Het overgrote deel van het volume van het huidig subsidieoverzicht wordt gevormd door subsidies groter dan €100.000,-. Met een drempelbedrag van €100.000,- wordt echter het aantal getroffen organisaties sterk gereduceerd.

Vanuit de in de kaderbrief herijking subsidiebeleid genoemde criteria is de lijst versmald. De in de kaderbrief genoemde criteria zijn: a) de aangegane verplichting en de looptijd ervan; b) de hoogte van de subsidie c) de opbrengst van de subsidie en d) de mate waarin de subsidies passen binnen de gemeentelijke prioriteiten. Met de versmalde rechtevenredige verdeling over de posten groter dan €100.000,- wordt invulling gegeven aan de taakstelling onder het adagium van consistent en betrouwbaar bestuur.

De versmalde rechtevenredige verdeling over posten groter dan €100.000,- staat uitgewerkt in tabel 2.

Tabel 8: Uitwerking versmalde rechtevenredige verdeling over posten > €100.000,-bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving subsidie	Ontvanger	2009	Taakstelling 2010
5.1	Wijkgericht werken	Libertas	€ 3.231	€ 140
	Activiteiten voor kinderen			
	Stedelijk werk			
5.2	Algemeen maatschappelijk werk	Kwadraad	€ 1.189	€ 51
5.3	Info en advies	Radius	€ 1.001	€ 43
	Ontmoeting			
5.4	Opvang	St. Vluchtelingenwerk	€ 403	€ 17
5.5	Pedologisch Instituut	Onderwijsadvies	€ 239	€ 10
5.6	Evenementenbureau	Diverse instellingen	€ 219	€ 9
5.4	Participatie en ontmoeting (Leiden in kleur)	Diverse instellingen	€ 170	€ 7
5.5	Onderzoek en scholingstrajecten	Diverse instellingen	€ 148	€ 6
5.6	JGZ (maatwerk deel)	St. Thuiszorg Groot Rijnland	€ 119	€ 5
5.7	Techniek	Onderwijsadvies	€ 116	€ 5
5.8	Gezondheidsbevordering	GGD	€ 101	€ 4
	TOTAAL		€ 6.937	€ 300

De subsidie aan Libertas, Kwadraad en Radius (onderdeel 5.1 / 5.2 en 5.3 uit tabel 2) wordt jaarlijks in detail uitgewerkt in een uitvoeringsovereenkomst. Binnen de uitvoeringsovereenkomst is de hoogte van taakstelling aan Libertas, Kwadraad en Radius nader gespecificeerd in tabel 3.

Tabel 9. Nadere specificatie taakstelling Libertas, Kwadraad en Radius

bedragen x € 1.000

Nr.	Taakstelling	Nadere specificatie	
5.1 Libertas	€ 140	Onderdeel Jeugd & Techniek opheffen Het onderdeel betreft cursussen op het gebied van techniek aan kinderen ter voorkoming van achterstanden bij jonge kinderen op het gebied van kennis van de techniek. Met nieuwe media en vanuit de eigen verantwoordelijkheid van ouders bestaan er voldoende mogelijkheden kennis op te doen.	€ 27
		Onderdeel Vakantiepas verwijderen De VakantiePas is een pas die kinderen in de zomer-vakantie activiteiten op het gebied van cultuur, recreatie, educatie, sport etc laat ondernemen tegen een gereduceerd tarief. De vakantiepas wordt voor een deel gefinancierd vanuit de UVOK met Libertas (€20.000,-) en voor een deel vanuit het budget jeugdparticipatie (€26.000,-). De subsidie aan Libertas wordt ingezet voor het werven van lokaal aanbod voor de pas. De druk en verspreiding van de pas wordt gefinancierd vanuit de subsidie voor jeugdparticipatie. Door efficiëntere werving en het werven van aanbod via andere media kan invulling worden gegeven aan een deel van de taakstelling 2010. Ter voorkoming van het risico van een te mager ingevuld aanbod en vanuit een te maken keuze de doelgroep niet meer te ondersteunen is optioneel ook de subsidie binnen de jeugdparticipatie in te zetten voor de taakstelling 2010.	€ 20
		Onderdeel buurthuiswerk verlaging van het beschikbaar bedrag voor activiteiten en cursussen in buurthuizen.	€ 93
5.2 Kwadraad	€51	Taakstelling van 4,32 % betekent een verlaging van 4,32% op het aantal dossiers algemeen maatschappelijk werk in behandeling en korte contacten. Concreet 72 dossiers minder en 54 korte contacten minder	€51
5.3 Radius	€43	Eettafels verlaging van het beschikbaar bedrag. Ihkv het voorkomen van sociaal isolement worden voor ouderen gezamenlijke maaltijden (eettafels) georganiseerd. Voor ouderen worden ook andere ontmoetingsactiviteiten georganiseerd. De eettafels sluiten wel vaak aan bij visitekringen die in diverse dienstencentra worden georganiseerd. Gezien de andere ontmoetingsmogelijkheden worden de eettafels opgenomen in de taakstelling 2010. Optioneel is de taakstelling te realiseren binnen een ander onderdeel van de subsidiering aan Radius te weten Tafeltje dekje. De maaltijdverstrekking via de eettafels groeit in populariteit t.o.v. tafeltje dekje. Optioneel is ook de taakstelling uit mededingsargumenten te verdelen over de eettafels en de seniorenrestaurants die bestaan bij stichting Libertas en stichting Topaz	€43

4. Incidentele maatregelen 2009

Het vrije deel van de concernreserve (bestemming resultaat jaarrekening 2008, totaal € 9.818.000,-) wordt voor € 8.099.000 toegevoegd aan de meerjarenraming voor de jaren 2010 tot en met 2013 (zie tabel 4). Een bedrag van € 1.670.000 wordt voor incidentele posten gebruikt in 2009. Daarmee wordt in totaliteit € 9.767.000,- bestemd:

Tabel 10 bedragen x € 1.000

	2009
onderhoud bruggen	851
digitalisering burg. Stand	46
instandhouding kunstijs	75
zuidelijke sportvelden	698
incidenteel dekken van tekorten 2010-2013	
Totaal	1.670

Toelichting tabel 10

Vrijval voorziening beheerplan grote bruggen – Dit bedrag is wegens onvoldoende onderbouwing vrijgevallen ten gunste van het resultaat 2008.

Digitaliseren akten burgerlijke stand – In 2008 is een herziening van de kostenvergoeding herijking frontofficetaken vreemdelingenloket vanaf 2004 ontvangen. Voorgesteld wordt dit bedrag te gebruiken om de eenmalige kosten voor het digitaliseren van de akten burgerlijke stand te bekostigen.

Voor instandhouding van kunstijs in Leiden is € 75.000 benodigd in 2009.

In 2008 heeft de belastingdienst ingestemd dat het Sportbedrijf voldoet aan het criterium 'Gelegenheid geven tot sportbeoefening'. Hierdoor werden de buitensportactiviteiten aangemerkt als BTW-belast. Als gevolg daarvan kon met terugwerkende kracht (vanaf 2002) een suppletie-aangifte BTW voor buitensportaccommodaties worden ingediend. Dit heeft in 2008 geleid tot een BTW teruggave van € 948.215. Voorgesteld wordt om hiervan € 698.000 te bestemmen voor de Zuidelijke Sportvelden, het Montgomeryterrein en de nieuwe tafeltennishal van Scylla.

5. Overzicht financiële ontwikkelingen per programma

Per begrotingsprogramma worden de financiële ontwikkelingen in een tabel in het volgende stramien weergegeven. Gestart wordt met de basis, namelijk de vastgestelde lasten en baten per programma volgens de vastgestelde begroting 2009.

- vastgestelde begroting 2009
- begrotingswijzigingen 2009
- mee- en tegenvallers

Zie hiervoor bijlage 1 Totaaloverzicht financiële ontwikkelingen.

Bijlage 1 Totaaloverzicht financiële ontwikkelingen

Voor alle bedragen in deze tabellen geldt dat een nadeel met een + wordt aangegeven en een voordeel met een - .
bedragen x € 1.000

Programma		inv.	2010	2011	2012	2013		
1 Bestuur en dienstverlening	<i>lasten</i>							
			33.741	34.071	33.864	33.864		
			-2.083	-2.083	-2.083	-2.083		
		1.000	754	1.029	1.075	1.170		
		1.000	32.412	33.017	32.856	32.951		
	<i>baten</i>							
			-6.922	-6.922	-6.922	-6.922		
			1.599	2.017	2.017	2.017		
		0	-400	-500	-550	-650		
		0	-5.723	-5.405	-5.455	-5.555		
		1.000	26.689	27.612	27.402	27.397		
	2 Veiligheid	<i>lasten</i>						
				12.079	12.176	12.100	12.100	
				0	0	0	0	
		0	60	60	60	60		
		0	12.139	12.236	12.160	12.160		
<i>baten</i>								
			-2.222	-2.222	-2.222	-2.222		
			0	0	0	0		
		0	0	0	0	0		
		0	-2.222	-2.222	-2.222	-2.222		
		9.918	10.015	9.938	9.938			
3 Economie en toerisme		<i>lasten</i>						
				4.534	4.308	4.306	4.306	
				-10	-10	-10	-10	
		400	292	292	298	298		
		400	4.816	4.590	4.594	4.594		
	<i>baten</i>							
			-378	-378	-378	-378		
			0	0	0	0		
		0	-11	-22	-28	-28		
		0	-389	-400	-406	-406		
		400	4.426	4.190	4.188	4.188		
	4 Bereikbaarheid	<i>lasten</i>						
				14.406	15.117	18.901	18.901	
				-169	-169	731	-169	
		0	100	250	400	600		
		0	14.337	15.198	20.032	19.332		
<i>baten</i>								
			-8.115	-8.115	-8.115	-8.115		
			227	227	227	227		
		0	0	0	0	0		
		0	-7.888	-7.888	-7.888	-7.888		
		0	6.449	7.310	12.143	11.443		

bedragen x € 1.000

Programma	inv.	2010	2011	2012	2013
5 Omgevingskwaliteit					
<i>lasten</i>					
begroting 2009		59.060	60.636	60.648	60.648
begrotingswijzigingen		120	-91	-91	-91
mee- en tegenvallers	900	557	542	483	407
totaal lasten	900	59.738	61.087	61.041	60.964
<i>baten</i>					
begroting 2009		-18.597	-19.380	-19.380	-19.380
begrotingswijzigingen		84	84	84	84
mee- en tegenvallers	0	-216	-172	-113	-113
totaal baten	0	-18.729	-19.468	-19.409	-19.409
saldo		41.009	41.619	41.632	41.555
6 Stedelijke ontwikkeling					
<i>lasten</i>					
begroting 2009		110.357	69.794	68.627	68.627
begrotingswijzigingen		53.542	24.453	-4.384	-8.319
mee- en tegenvallers	0	420	420	420	420
totaal lasten	0	164.319	94.667	64.663	60.728
<i>baten</i>					
begroting 2009		-101.420	-60.687	-59.486	-59.486
begrotingswijzigingen		-46.273	-34.350	5.234	9.169
mee- en tegenvallers	0	0	0	0	0
totaal baten	0	-147.693	-95.037	-54.252	-50.317
saldo	0	16.625	-370	10.411	10.411
7 Jeugd en onderwijs					
<i>lasten</i>					
begroting 2009		75.386	76.714	76.949	76.949
begrotingswijzigingen		2.197	2.315	2.315	2.315
mee- en tegenvallers	0	312	459	605	714
totaal lasten	0	77.895	79.488	79.869	79.978
<i>baten</i>					
begroting 2009		-52.888	-52.888	-52.888	-52.888
begrotingswijzigingen		-2.122	-2.222	-2.106	-2.106
mee- en tegenvallers	0	-312	-459	-605	-714
totaal baten	0	-55.322	-55.569	-55.599	-55.708
saldo		22.573	23.919	24.270	24.270
8 Sport, cultuur en recreatie					
<i>lasten</i>					
begroting 2009		33.979	34.131	34.904	34.904
begrotingswijzigingen		214	214	174	174
mee- en tegenvallers	669	479	479	478	478
totaal lasten	669	34.673	34.824	35.556	35.556
<i>baten</i>					
begroting 2009		-7.987	-8.006	-8.005	-8.005
begrotingswijzigingen		283	283	283	283
mee- en tegenvallers	0	-15	-15	-15	-15
totaal baten	0	-7.720	-7.738	-7.737	-7.737
saldo	669	26.953	27.085	27.819	27.818
9 Welzijn en Zorg					
<i>lasten</i>					
begroting 2009		44.607	44.362	44.277	44.277
begrotingswijzigingen		973	1.070	770	770
mee- en tegenvallers	0	200	400	500	500
totaal lasten	0	45.780	45.832	45.547	45.547

bedragen x € 1.000

Programma	inv.	2010	2011	2012	2013	
9 Welzijn en Zorg	<i>baten</i>					
	begroting 2009		-3.013	-3.013	-3.013	-3.013
	begrotingswijzigingen		-741	-641	-361	-401
	mee- en tegenvallers	0	-200	-400	-500	-500
	totaal baten	0	-3.954	-4.054	-3.874	-3.914
	saldo		41.825	41.778	41.672	41.632
10 Werk en inkomen	<i>lasten</i>					
	begroting 2009		119.149	116.341	116.341	116.341
	begrotingswijzigingen		-187	-187	-187	-187
	mee- en tegenvallers	0	3.468	3.468	2.876	2.284
	totaal lasten	0	122.430	119.622	119.030	118.438
	<i>baten</i>					
	begroting 2009		-94.224	-91.416	-91.416	-91.416
	begrotingswijzigingen		0	0	0	0
	mee- en tegenvallers	0	-2.080	-2.080	-2.080	-2.080
	totaal baten	0	-96.304	-93.496	-93.496	-93.496
	saldo		26.126	26.126	25.534	24.942
Algemene dekkingsmiddelen I	<i>lasten</i>					
	begroting 2009		3.973	4.180	4.134	4.134
	begrotingswijzigingen		-361	-61	-61	-61
	mee- en tegenvallers	0	0	0	0	0
	totaal lasten	0	3.612	4.119	4.073	4.073
	<i>baten</i>					
	begroting 2009		-218.375	-219.909	-220.890	220.890
	begrotingswijzigingen		-925	-1.130	-1.110	-1.110
	mee- en tegenvallers	0	-400	-400	-400	-400
	totaal baten	0	-219.700	-221.439	-222.400	222.400
	saldo		-216.088	-217.319	-218.328	218.328
Algemene dekkingsmiddelen II	<i>lasten</i>					
	begroting 2009		6.429	4.100	3.131	3.731
	begrotingswijzigingen		1.093	1.859	1.859	1.859
	mee- en tegenvallers	0	300	-100	-175	-250
	totaal lasten	0	7.822	5.859	4.815	5.340
	<i>baten</i>					
	begroting 2009		-4.222	-3.427	-4.421	-4.421
	begrotingswijzigingen		-785	-1.218	-1.218	-1.217
	mee- en tegenvallers	0	0	0	0	0
	totaal baten	0	-5.007	-4.645	-5.639	-5.638
	saldo		2.816	1.214	-824	-298
Reserves	<i>lasten</i>					
	begroting 2009		19.788	4.683	3.121	2.521
	begrotingswijzigingen		-5.910	13.089	-458	-418
	mee- en tegenvallers		0	0	0	0
	totaal lasten	0	13.878	17.772	2.663	2.103

bedragen x € 1.000

Programma	inv.	2010	2011	2012	2013
Reserves	<i>baten</i>				
	begroting 2009	-19.124	-4.250	-4.165	-4.165
	begrotingswijzigingen	-765	-3.450	-1.625	-725
	mee- en tegenvallers	0	0	0	0
	totaal baten	0	-19.889	-7.700	-5.790
	saldo	-6.011	10.071	-3.127	-2.787
Totaal	<i>lasten</i>				
	begroting 2009	0	537.489	480.615	481.303
	begrotingswijzigingen	0	49.419	40.399	-1.425
	mee- en tegenvallers	2.969	6.943	7.299	7.020
	totaal lasten	2.969	593.850	528.312	486.898
	<i>baten</i>				
	begroting 2009	0	-537.489	-480.615	-481.303
	begrotingswijzigingen	0	-49.418	-40.400	1.425
	mee- en tegenvallers	0	-3.634	-4.048	-4.291
	totaal baten	0	-590.541	-525.063	-484.169
	<i>saldo</i>				
	begroting 2009	0	0	0	0
	begrotingswijzigingen	0	1	-1	0
	mee- en tegenvallers	2.969	3.308	3.251	2.729
	saldo	2.969	3.309	3.250	2.729
					2.181